

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет соціально-гуманітарних технологій та менеджменту
Кафедра соціальної філософії та управління

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА (ДИПЛОМНА) РОБОТА

на тему: «Публічне адміністрування в сфері адміністративно-політичної діяльності»

Здобувача вищої освіти другого (магістерського) рівня, II курсу, групи МПАЗ-21-1,

спеціальності (281 «Публічне управління та адміністрування»),
освітня програма («Регіональне управління та самоврядування»)

_____ Пигиди Наталії Сергіївни

Науковий керівник _____ Грабовенко Н.В., д.н.з держ.упр., доцент

Керівник освітньо-професійної програми _____ Самойлова Ірина Іванівна, к.н.держ.упр., доцент

Допущено до захисту за рішенням кафедри менеджменту
протокол від «27» 09 2023 № 108

В.о. завідувача кафедри
соціальної філософії та управління _____ Чупрій Леонід Васильович,
д.політ.н., доцент

Ірпінь – 2023

Реєстрація № 4 30.01.2023 [підпис]
(дата) (підпис відповідальної особи)

Результати перевірки _____
(до захисту, на доопрацювання) (дата) (підпис)

Результат захисту 925 5/вірнимо 01.02.23
(оцінка) (дата) (підпис)

Голова комісії: [підпис] А.І. Варшавський
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії:

[підпис]
(підпис)

І.І. Савченко
(ініціали, прізвище)

[підпис]
(підпис)

Н.В. Грабовенко
(ініціали, прізвище)

[підпис]
(підпис)

М.В. Тусицький
(ініціали, прізвище)

БЛАНК ОЦІНЮВАННЯ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, П.І.П.: керівника, голови комісії, членів комісії, секретаря, (підписи)
------------------	-------------------------	--------------------------	----------	---

ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КЕРІВНИКОМ ТА РЕЦЕНЗЕНТОМ

1. Зміст випускної роботи (якість теоретичного матеріалу, його зв'язок з практичним, вміння представляти матеріал в логічній послідовності, наявність висновків та пропозицій)	від 0 до 30	30		
2. Дотримання вимог щодо оформлення	від 0 до 10	10		
3. Вчасне виконання роботи на всіх етапах у встановлені кафедрою терміни	від 0 до 5	5		
4. Рецензент	від 0 до 5	5		
РАЗОМ БАЛІВ*	від 0 до 50	50		

ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ

1. Доповіль	від 0 до 10	10		Васильчук С.М.
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 5	5		Григорук М.В.
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 25	25		Григорук М.В.
5. Апробація (участь у конференціях)	від 0 до 10	2		Григорук М.В.
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50	42		Григорук М.В.
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	від 0 до 100	92		Григорук С.Т.

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ ЕКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підписи)
92	A	5	01.08.23	Васильчук С.М. Григорук М.В. Григорук С.Т.

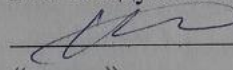
Правила переведення оцінок до національної шкали та шкали ЕКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	
60-69	D	3 (задовільно)
50-59	E	
35-49	FX	2 (незадовільно)

Факультет соціально-гуманітарних технологій та менеджменту
Кафедра соціальної філософії та управління
Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»
Освітня програма «Регіональне управління та самоврядування»

Затверджую

В.о. завідувача кафедри

 Н.В. Грабовенко
«___» _____ 202_/_ р.

**Завдання на випускню кваліфікаційну (дипломну) роботу
здобувачу вищої освіти
Пигиді Наталії Сергіївні**

1. Тема випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи «Публічне адміністрування в сфері адміністративно-політичної діяльності»

Затверджена наказом ректора від «31» 12 202_/_ № ___

2. Строк здачі закінченої роботи 25.01.2023

3. Цільова установка – визначення рекомендацій щодо напрямів вдосконалення публічного адміністрування в сфері адміністративно-політичної діяльності

Мета дипломної роботи полягає у формуванні шляхів підвищення ефективності публічного адміністрування в сфері адміністративно-політичної діяльності та забезпечення суспільної безпеки з урахуванням сучасних вимог.

Об'єктом дослідження є особливості публічного адміністрування в сфері адміністративно-політичної діяльності та напрями оптимізації і підвищення його ефективності.

Базою дослідження є Ірпінська міська рада Бучанського району Київської області.

Предметом дослідження є публічне адміністрування в сфері адміністративно-політичної діяльності.

4. Вихідні дані до роботи: Закони України, Постанови та Розпорядження Кабінету Міністрів України, які регулюють питання публічного адміністрування в сфері адміністративно-політичної діяльності, монографії з досліджуваної проблеми, публікації в наукових періодичних виданнях, матеріали офіційних сайтів органів державної влади України та провідних країн світу, органів місцевого самоврядування, неурядових організацій, довідкові й статистичні матеріали, матеріали та звіти Ірпінської міської ради.

5. Перелік графічного матеріалу: Рис. 1.1. Глобальні підходи до публічного адміністрування; Таблиця 1.1. Принципи публічного адміністрування як регулятори соціально-економічних процесів у національній економіці; Таблиця 1.2. Співвідношення визначень "управління" і "адміністрування"; Рис. 2.1. Механізм прийняття управлінських рішень у системі публічного адміністрування.

6.Зміст випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи (перелік предметів кожним розділом): Розділ 1. Поняття та види публічного адміністрування в сфері адміністративно-політичної діяльності; 1.1. Поняття та ознаки публічного адміністрування; 1.2. Процес управління адміністративно-політичною діяльністю; 1.3. Місцеве самоврядування в системі публічного адміністрування. Розділ 2. Особливості публічного адміністрування в сфері адміністративно-політичної діяльності; 2.1. Специфіка дозвільних органів державної влади в сфері адміністративно-політичної діяльності в умовах воєнного стану; 2.2. Реформування публічного адміністрування на рівні місцевого самоврядування; 2.3. Забезпечення громадського порядку та суспільної безпеки у воєнних умовах. Розділ 3. Шляхи підвищення ефективності публічного адміністрування в сфері адміністративно-політичної діяльності та забезпечення суспільної безпеки.

7. Календарний план виконання роботи

№ п/п	Назва етапів випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи	Строк виконання етапів роботи	
		За планом	Фактично
1	2	3	4
1	Вибір теми, вивчення літературних джерел, постановка проблеми та складання плану роботи	15.10.2021	15.10.2021
2	Підготовка першого розділу роботи та подання його керівнику	29.06.2022	29.06.2022
3	Підготовка другого розділу роботи та подання його керівнику	21.11.2022	21.11.2022
4	Підготовка третього розділу роботи та подання його керівнику	09.01.2023	09.01.2023
5	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень керівника	12.01.2023	12.01.2023
6	Отримання відгуку керівника	25.01.2023	25.01.2023
7	Отримання зовнішньої рецензії	25.01.2023	25.01.2023
8	Попередній захист роботи	23.01.2023	23.01.2023
9	Допуск роботи зав. кафедри до захисту	26.01.2023	26.01.2023
10	Захист роботи	Згідно графіку освітнього процесу	01.02.2023

8. Дата видачі завдання «11» 01 2022

9. Керівник випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи

Н.В.Грабов

10. Керівник освітньо-професійної програми

І.І. Самойлов

11. Завдання до виконання отримав здобувач вищої освіти

Н.С.Пигид

Вступ.....	5
Розділ 1. Поняття та види публічного адміністрування в сфері адміністративно-політичної діяльності.....	7
1.1. Поняття та ознаки публічного адміністрування.....	7
1.2. Процес управління адміністративно-політичною сферою.....	17
1.3. Місцеве самоврядування в системі публічного адміністрування.....	25
Розділ 2. Особливості публічного адміністрування в сфері адміністративно-політичної діяльності.....	32
2.1. Специфіка дозвільних органів державної влади в сфері адміністративно-політичної діяльності в умовах воєнного стану.....	32
2.2. Аналіз реформування публічного адміністрування на рівні місцевого самоврядування.....	36
2.3. Забезпечення громадського порядку та суспільної безпеки у воєнних умовах.....	43
Розділ 3. Шляхи підвищення ефективності публічного адміністрування адміністративно-політичної сфери та забезпечення суспільної безпеки...	52
ВИСНОВКИ.....	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	59

Вступ

Проблема відносин бізнесу, влади і суспільства завжди була однією з найбільш актуальних у вітчизняній, так і в закордонній науці та практиці управління. До початку XXI ст. стало очевидно, що сфера адміністративно-політичної діяльності та інтереси бізнесу, політики і суспільства, ринку і суспільства стали все більше відокремлюватись один від одного. Нові реалії вимагали застосування нових підходів до управління: заміни традиційних способів управління, що базувалися на застосуванні владних повноважень та чітких бюрократичних процедур, на такі, що зорієнтовані на надання якісних публічних послуг.

Переосмисленню змісту і спрямованості реформ публічного адміністрування з позицій подальшого вдосконалення демократії і розвитку правової держави сприяють кардинальні зміни в зовнішньому глобалізованому світі, що відбуваються на початку XXI ст., й зокрема, трансформація сутності та ролі держави в суспільстві, розвиток інформаційних технологій, незадоволення громадян досить жорсткими бюрократичними формами державного управління.

Проте, незважаючи на численні наукові доробки і публікації, в Україні на сучасному етапі розвитку все ще продовжується процес еволюції принципів публічного адміністрування, який супроводжується як наявністю суперечностей у визначеннях самого публічного адміністрування, так і поглядами на ефективний розвиток публічного адміністрування у сфері адміністративно-політичної діяльності, що зумовлює необхідність більш чіткого формулювання принципів сучасного публічного адміністрування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у розвиток теорії публічного управління та адміністрування зробили такі науковці, як, зокрема, В. Авер'янов, Е. Афонін, О. Амосов, В. Бакуменко, М. Білинська, Т. Білозерська, А. Воронов, Ю. Ковбасюк, А. Колодій, В. Круглов, . Кардашова, Б. Кондрашов, Д. Коротченко, О. Оболенський, А. Пухтецька, І. Рибич, С. Серьогін, І. Стахов В. Сороко, В. Толкованов.

Мета дослідження полягає у формуванні шляхів підвищення ефективності публічного адміністрування в сфері адміністративно-політичної діяльності та забезпечення суспільної безпеки з урахуванням сучасних вимог.

Відповідно до поставленої мети визначено та розв'язано такі основні завдання:

- визначення поняття та ознаки публічного адміністрування;
- дослідити процес управління адміністративно-політичною сферою;
- визначити роль місцевого самоврядування в системі публічного адміністрування;
- проаналізувати сучасний стан реформування публічного адміністрування на прикладі міста Ірпінь;
- здійснити аналіз реформування публічного адміністрування на рівні місцевого самоврядування;
- оцінити забезпечення громадського порядку та суспільної безпеки в воєнних умовах;
- визначити шляхи підвищення ефективності публічного адміністрування адміністративно-політичної сфери та забезпечення суспільної безпеки.

Об'єктом дослідження є особливості публічного адміністрування в сфері адміністративно-політичної діяльності та напрями оптимізації і підвищення його ефективності.

Предметом дослідження є публічне адміністрування в сфері адміністративно-політичної діяльності.

Методи дослідження. Теоретико-методологічну основу дослідження сформували фундаментальні положення та принципи теоретичного та порівняльного аналізу з публічного адміністрування в сфері адміністративно-політичної діяльності, що були використані при аналізі зарубіжного та вітчизняного досвіду при дослідженні адміністративно-політичної діяльності місцевого самоврядування. Застосування принципів об'єктивізму дозволило визначити як переваги, так і недоліки публічного адміністрування на прикладі Ірпінської громади під час воєнного стану.

Інформаційною базою дослідження є праці вітчизняних науковців з публічного управління та адміністрування, законодавчі та нормативні акти з питань місцевого самоврядування, законодавчо-нормативна база Ірпінської міської ради.

РОЗДІЛ 1. ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ В СФЕРІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПОЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Поняття та ознаки публічного адміністрування

Публічне адміністрування (public administration) протягом XX ст. розвивалось як невід’ємна частина політичної науки (political science) у відриві від предметного поля і підходів, розроблених у менеджменті (generic management). Як у вітчизняній, так і в закордонній науці та практиці управління, проблема відносин бізнесу, влади і суспільства завжди була однією з найбільш актуальних тем. На початку XXI ст. стало очевидно, що сфери та інтереси бізнесу, політики і суспільства, ринку і суспільства стали все більше відокремлюватись один від одного. Аналогічна тенденція до розділу і методологічної відокремленості проявлялась в економічних, політичних і соціально-гуманітарних науках. Це знайшло відображення і в підходах до публічного адміністрування. Класична теорія менеджменту у державному секторі реалізувалася на практиці через модель публічного адміністрування (англ. – public administration), неокласична теорія менеджменту – через модель публічного управління (англ. – public management), сучасна теорія менеджменту – через модель нового публічного управління (англ. – new public management).

В умовах необхідного розширення демократії, децентралізації влади державне управління реформується в публічне адміністрування, з характерними для нього властивостями широкого залучення громадськості, сервісного призначення й транспарентності. Розпочата адміністративна реформа, яка зумовила модернізацію політичної влади та інституційного апарату, зміни векторів політичних мереж, актуалізує необхідність більш глибокого дослідження основних підходів до функціонального призначення суб’єктів, які

здійснюють публічне адміністрування. У цьому контексті, необхідних змін зазнає як кількісний склад функцій публічного адміністрування, так і якісне наповнення кожної з них.

Публічне адміністрування охоплює безліч інститутів сучасного суспільства та знаходиться в призмі трьох глобальних підходів (рис. 1.1)

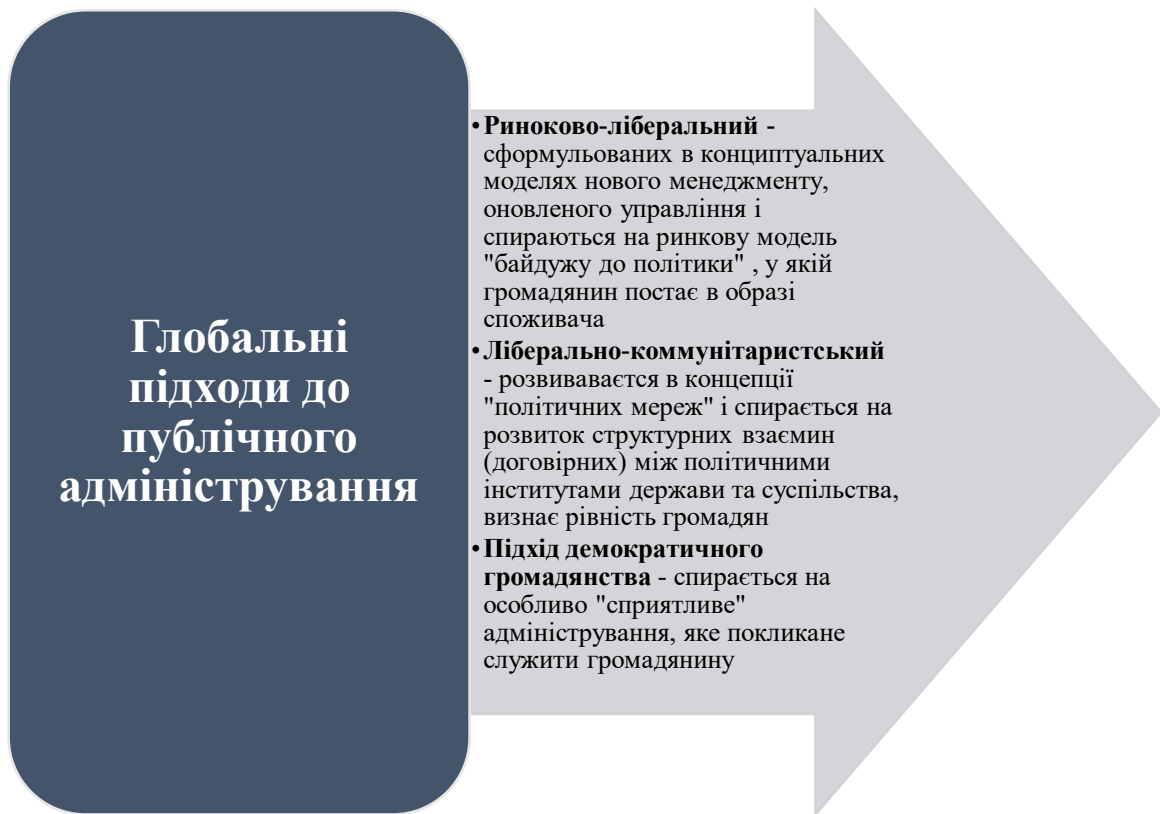

Рис. 1.1. Глобальні підходи до публічного адміністрування

У межах кожного підходу формується сфера взаємодії. Зростає значення публічного адміністрування, що покликане забезпечити соціальний добробут і підвищити ефективність державного управління. Прийнято вважати, що еволюція підходів до розуміння публічного адміністрування починається з ХІ ст., коли з'являється самостійне поняття "публічний службовець" [41].

У процесі еволюціонування публічного адміністрування сформувалось три основні моделі [2, с. 6–13]: "Old Public Management" – класична бюрократична форма організації за М. Вебером, "New Public Management" – сукупність адміністративно-політичних стратегій реформування, в основу якої покладено переважно тлумачення адміністративної діяльності крізь призму

приватної економіки (походить від теорії суспільного вибору (Public Choice) і менеджералізму) та "Good Governance" – найвищий розвиток соціально-економічної системи характеризує соціально орієнтоване управління та визначає управління на розвинених демократичних засадах. На сьогодні публічне адміністрування в Україні перебуває на етапі активного становлення та розвитку, що пов'язано із соціально-політичним становищем в країні, зміною законодавчих нормативно-правових актів.

Набір функцій публічного адміністрування має самостійний, об'єктивний та універсальний характер, він може змінюватись залежно від стану та структури суспільних відносин, цілей, об'єктів та завдань управлінської діяльності. Це пов'язано зі зміною вектору правових уявлень щодо сутності владно-розпорядчого впливу, якого зазнає керований суб'єкт. Здійснення класифікації функцій публічного адміністрування можливо в залежності від об'єкта управління, кінцевого результату, спрямованості, суб'єкта публічної адміністрації тощо. Навіть при законодавчому визнанні існування традиційно притаманних функцій із зміною тих чи інших факторів (об'єктивних, суб'єктивних) проходить зміна їх ролі та місця в колі повноважень владних суб'єктів. Це особливість системи управління, оскільки вона має адекватно реагувати на потреби держави та суспільства [15, с. 78].

Загалом контроль є терміном, який відображає дотримання законності у конкретно визначених суспільних відносинах з конкретно визначеним їх складом. Ефективність здійснення контролю опосередковує якість публічного адміністрування. Контроль у широкому розумінні можна визначити як діяльність щодо забезпечення відповідності стану керованого суб'єкта прийнятим управлінським рішенням та відповідності функціонування суб'єкта владних повноважень закону.

Єдиного поняття «публічного адміністрування» в наукових джерелах не має. Окремі вчені зазначають, що «публічне адміністрування» – це регламентована законами й іншими нормативно-правовими актами діяльність суб'єктів публічного адміністрування, спрямована на здійснення законів та

інших нормативно-правових актів шляхом прийняття адміністративних рішень, надання встановлених законами адміністративних послуг [17, с. 5].

Інші дослідники «публічне адміністрування» визначають у широкому розумінні. Вони пропонують трактувати його як підзаконну, юридично-владну діяльність органів держави виконавчо-розпорядчого характеру, спрямовану на реалізацію законів, практичне виконання завдань і функцій держави, за допомогою якої здійснюється організуючий вплив на суспільні відносини в усіх сферах життєдіяльності суспільства [17, с. 97].

Інші вчені наводять термін «публічне адміністрування» у вузькому підході: як виконання певних завдань у рамках інструкцій, тобто зводять його до організаційно-процедурного забезпечення реалізації управлінських рішень, проте в широкому розумінні це поняття, на їхню думку, включає також контроль за виконанням управлінських рішень [24, с. 196].

На наш погляд, публічне адміністрування – це організаційно-розпорядча діяльність суб'єктів публічної адміністрації, яка врегульована законодавством і направлена на забезпечення й реалізацію публічних інтересів. Згідно із Законом України «Про національну безпеку України», державна політика у сферах національної безпеки і оборони спрямовується на забезпечення воєнної, зовнішньополітичної, державної, економічної, інформаційної, екологічної безпеки, кібербезпеки України тощо, а загрози національній безпеці України та відповідні пріоритети державної політики у сферах національної безпеки і оборони визначаються в Стратегії національної безпеки України, Стратегії воєнної безпеки України, Стратегії кібербезпеки України, інших документах з питань національної безпеки і оборони, які схвалюються РНБО України й затверджуються указами Президента України [37].

Метою здійснення контролю суб'єктами публічної адміністрації є: набуття об'єктивної інформації про стан дотримання законності у сфері публічного адміністрування; дослідження набутої інформації на предмет виявлення і припинення фактів порушень чинного законодавства, встановлення причин та умов, що сприяють їх вчиненню; порівняння досягнутих результатів

з попередніми та очікуваними; недопущення нових порушень і шкідливих наслідків у правозахисній сфері; виявлення осіб винних у порушенні належного стану публічного адміністрування тощо.

Історично склались галузі публічної діяльності, які забезпечують незалежність та суверенність Української держави:

1) забезпечення національної безпеки України, збройний захист та застосування сили для забезпечення цілісності держави, захисту від зовнішнього нападу – галузі національної безпеки та оборони;

2) функціонування України як суб'єкта міжнародних відносин та сприйняття її іншими державами інструментами дипломатії – забезпечує публічна діяльність у галузі закордонних справ;

3) організація правопорядку, забезпечення громадського порядку, безпеки, особистої безпеки громадян, майна тощо всередині держави – галузь внутрішніх справ;

4) забезпечення правової стабільності, видання та легітимації правових актів, визнання державою юридичних фактів, а в цілому – забезпечення правової визначеності, відбувається у галузі юстиції;

5) функціонування механізмів держави та публічної влади є можливим виключно через інститут публічної служби.

Публічна діяльність у вказаних галузях характеризується підвищеною стабільністю, захистом та низкою інших спільних рис. Тобто, існує специфічний вид публічної діяльності, необхідність здійснення якої впливає із самого існування держави та забезпечення її існування (міжнародне визнання, оборона). Однак, само по собі існування держави (статика) втрачає будь-який сенс без здатності держави здійснювати ефективне регулювання суспільних відносин у суспільстві (динаміка), що забезпечується, у першу чергу, правовим регулюванням, організації правопорядку, застосуванням примусу, функціонуванням інститутів взаємодії людини і держави тощо.

Донедавна відповідну сферу називали адміністративно-політичною. Однак, розповсюдження політичності на публічне адміністрування у цілому,

залучення органів місцевого самоврядування до здійснення публічного адміністрування у даній сфері, включення до відповідної сфери публічної служби тощо вимагає нового підходу до її визначення.

Назва «адміністративно-політична», яка раніше використовувалась, на сьогоднішній день, на наш погляд, не відповідає сутності сфери. В найбільш загальному вигляді, термін адміністративний означає управлінський, організаторський, тобто той, що упорядковує, організує та управляє або керує. Термін «політика» означає діяльність з управління та керівництва суспільством на основі публічної влади, тобто «політичний» має означати явище, що є дуже наближеним до управління суспільством на основі володіння публічної владою. Дійсно, на певному етапі розвитку нашої держави можливим та доцільним було виокремлення адміністративно-політичної сфери як сфери управління, керування «державницькими», «державно-політичними» справами.

Контроль як функція публічного адміністрування дозволяє своєчасно виявити та ліквідувати фактори, що заважають ефективному здійсненню публічного адміністрування, унеможливаючи забезпечення належного рівня правозастосовної діяльності. Будь-який вид діяльності, що здійснюється суб'єктом публічного адміністрування, неможливий без застосування контролю.

До ознак контролю як функції публічного адміністрування можна віднести наступні:

1) державно-владний характер, що забезпечується здійсненням контролю від імені та в інтересах держави на підставі застосування державно-владних повноважень, якими наділені суб'єкти публічної адміністрації законом;

2) законність, що виражено у нормативному закріпленні правомочності суб'єктів публічної адміністрації, здійснювати діяльність, змістом якої є контроль;

3) об'єктивність, що має вияв у незалежності та неупередженості суб'єктів публічної адміністрації при здійсненні діяльності, яка спрямована на досягнення контролю;

4) всебічність, яка забезпечується оцінкою за діяльністю контрольованого суб'єкта із позиції законності, доцільності, ефективності;

5) забезпечення можливістю втручання контролюючого суб'єкта у діяльність контрольованого тощо.

Публічне адміністрування, згідно з В. Авер'яновим, – це сукупність органів виконавчої влади та органів самоврядування, що підпорядковані політичній владі, забезпечують виконання закону та здійснюють інші публічно-управлінські функції [1, с. 117].

На думку О. Амосова та Н. Гавкалової, публічне адміністрування – це «сукупність безпосередньої взаємодії громадян, державного та неурядового секторів; це планування, управління загальними справами міста чи регіону; це відносини, які охоплюють офіційні інституції, неформальні домовленості й пов'язані із синтезованим (людським, інтелектуальним, соціальним) капіталом громадян, а тому є невіддільними від архетипів демократії» [2, с. 8].

В. Колпаков визначає сутність публічного адміністрування як «діяльність суб'єкта публічної адміністрації, що спрямована на виконання владних повноважень публічного змісту і яка використовує засоби управління, надання адміністративних послуг, участь у відносинах відповідальності суб'єктів публічної адміністрації, застосування заходів впливу за порушення правил, встановлених публічною адміністрацією» [21].

Отже, різноманітність поглядів на поняття «публічне адміністрування» очевидна. При цьому ряд науковців розглядає його як процес реалізації публічної влади, інші науковці – як діяльність суб'єкта публічної адміністрації, ще інші – як сукупність органів влади тощо. Відповідно до такої нечіткої концепції публічного адміністрування вважаємо дати власне його визначення. На нашу думку, публічне адміністрування є процесом реалізації владних функцій органами державної влади та місцевого самоврядування, який забезпечує ефективну взаємодію останніх із представниками громадянського суспільства та створює умови для функціонування влади як публічної категорії.

Зважаючи на визначення нами публічного адміністрування як процесу, зауважуємо що у такого процесу є ряд етапів, які забезпечують ефективне функціонування всіх органів публічного адміністрування та їх взаємодію. Оскільки процес публічного адміністрування не є об'єктом дослідження у нашій статті, залишаємо його поза увагою та приділяємо більше уваги принципам публічного адміністрування.

Дослідження літератури з питань публічного управління та адміністрування доводить, що головними принципами публічного адміністрування виступають:

1) верховенство права, тобто діяльність органів публічного адміністрування має здійснюватись виключно згідно із законодавчими та нормативними актами;

2) об'єктивність – максимальна безкорисливість у прийнятті адміністративних рішень, зокрема відсутність власних інтересів у різного роду справах;

3) пропорційність, тобто масштаби адміністративних рішень і способи їх реалізації мають відповідати цілям адміністрування;

4) не зловживання владою – діяльність суб'єктів публічного адміністрування має здійснюватись тільки у межах, правилах і процедурах, які дозволені і чітко прописані в чинному законодавстві;

5) службова співпраця – надання допомоги різними відомствами під час підготовки адміністративних рішень;

6) ефективність – економне використання ресурсів під час прийняття рішень з адміністрування, мінімізація витрат на прийняття рішень;

7) субсидіарність – рішення суб'єктів публічного адміністрування мають реалізовуватись на тих рівнях, де їх виконання є найбільш ефективним;

8) «єдине вікно» – підготовка інформації на замовлення громадян, прийом скарг, пропозицій, відповіді на них на одному робочому місці з метою усунення непорозумінь, пов'язаних з бюрократизацією вирішення тих чи інших питань;

9) пріоритет державної політики – політика служить формою узагальнення та вираження інтересів окремих соціальних груп чи суспільства загалом;

10) зворотний зв'язок – забезпечення зворотної взаємодії органів публічного адміністрування із громадянами;

11) демократія – публічне адміністрування та управління здійснюються за згоди тих, ким управляють;

12) системний підхід – організація публічного адміністрування як системи, забезпечення її функціонування та розвитку;

13) централізм на демократичній основі – механізм делегування владних і управлінських повноважень на підставі розділення центрів влади і прийняття рішень;

14) соціальна справедливість – поєднання принципу свободи підприємництва з принципом соціальної допомоги бідним прошаркам населення.

Вищенаведені принципи публічного адміністрування можна звести до трьох основних груп регуляторів соціально-економічних процесів у національній економіці (табл. 1.1.).

Таблиця 1.1.

Принципи публічного адміністрування як регулятори соціально-економічних процесів у національній економіці

Принципи публічного адміністрування	Регулятор соціально-економічних процесів	Роль регулятора у національній економіці
Верховенство права	Максимальна наближеність до потреб громадян	Зростання рівня соціальної захищеності громадян, справедливості у розподілі національного доходу
Об'єктивність		
Не зловживання владою		
Субсидіарність		
Системний підхід		
Соціальна справедливість	Спрямованість дій управління на забезпечення належного сервісу	Підвищення ролі держави у національній економіці, у розподілі та перерозподілі національного доходу
Пропорційність		
Службова співпраця		
Пріоритет державної політики		
Демократія		

Централізм на демократичній основі		
Ефективність	Гнучкість і здатність до новаторських рішень в забезпеченні сервісних послуг	Актуалізація інтеграційних процесів на міжнародному рівні
Єдине вікно		
Зворотний зв'язок		

Джерело:[18;27]

Отже, маємо три основні регулятори соціально-економічних процесів, що викликані дотриманням принципів публічного адміністрування:

- максимальна наближеність до потреб громадян;
- спрямованість дій управлінців на забезпечення належного сервісу;
- гнучкість і здатність до новаторських рішень в забезпеченні сервісних послуг.

Таблиця 1.2.

Співвідношення визначень "управління" і "адміністрування"

Поняття	Широке розуміння	Вузьке розуміння
Управління	Системи типів відносин і явищ, управління в неживій, живій природі та суспільстві	Технологія організації об'єкта управління задля досягнення мети, визначеної суб'єктом управління
Адміністрування	Адміністративно-державне управління: теорія та практика соціально-політичного менеджменту, політика управління суспільно-економічним життям у чітко структурованому вигляді	Розробка концепцій і вироблення стратегічних цілей, які відповідають певній організаційній політиці

Джерело:[17;16]

Науковці продовжують сперечатись яке із понять ширше, проте зазвичай до ширшої категорії відносять управління, а адміністрування у публічному адмініструванні розглядають як функціональну ланку. Розглядаючи управління і адміністрування у контексті категорії "публічність" виокремлюють мовну специфіку, коли Public administration перекладають як державне управління,

ототожнюючи ці поняття, що відповідає європейському підходу до визначення. У той час як у США розрізняли поняття державного і публічного управління, інколи виділяючи в окрему категорію "публічне адміністрування", що відповідає американському підходу.

Встановлюючи співвідношення базових понять відповідно до аналізу їх сутності варто зазначити, що категорія "публічне" ширше за "державне", разом з тим як поняття "адміністрування" значно вужче ніж "управління". Співвідношення публічного управління та адміністрування подано на рис. 1.2.

Рис. 1.2. Співвідношення публічного управління і адміністрування

Завдання публічної адміністрації полягає у створенні прозорості та одночасної доступності адміністративних послуг, забезпеченні належного їх рівня під час обслуговування клієнтів і впровадження ринкових умов, орієнтованих на сервіс.

Отже, публічне адміністрування як процес має здійснюватись із дотриманням багатьох принципів, які виводять його на вищий рівень демократизації та сприяють інтеграції у європейське співтовариство. Ключовою проблемою розвитку публічного адміністрування в Україні залишається забезпечення якості послуг, які надаються громадянам органами виконавчої влади і місцевого самоврядування. При цьому однією з головних законодавчих прогалин у вирішенні цієї проблеми, на думку багатьох науковців і практиків управління, є відсутність в Конституції, що діє в Україні, визначення понять «адміністративна послуга» і «публічна послуга», що є перспективою подальших досліджень автора.

1.2. Процес управління адміністративно - політичною сферою

Адміністративно-політична сфера – це сфера діяльності державних установ, які активно здійснюють функції держави і орієнтовані на забезпечення законності та правопорядку, на забезпечення безпеки держави і суспільства та їх захист, як всередині держави, так і за кордоном. До сфери адміністративно-політичної діяльності належать такі галузі: оборона, охорона правопорядку і внутрішні справи, державна безпека, зовнішні справи, юстиція, ліквідація природних лих і технологічних катастроф. Управління, в тому числі й державне, має бути належним чином організовано: без організації немає і не може бути управління, бо вони пов'язані між собою як форма і зміст, вони доповнюють один одного і їх окреме існування безглуздо. Від того, як сформована і функціонує організаційна структура державного управління в усіх сферах, залежить його ефективність. Саме тому ефективна взаємодія інститутів управління між собою, з аналогічними структурами в інших країнах, а також в історичній динаміці є досить актуальним питанням, особливо на сьогодні, за умов, коли більш ефективне управління визначається як процес, в рамках якого держава і недержавні суб'єкти взаємодіють між собою, а пошук моделей ефективного державного управління відбувається не тільки на національному, а й на міжнародному рівні. Так, на рівні Економічної і Соціальної Ради Організації Об'єднаних Націй підкреслюється, що ефективне управління, ефективні державні інститути, мир і стабільність є одночасно стимулами і результатами розвитку, а механізми оцінки ефективності повинні сприяти забезпеченню ефективного і справедливого використання державних ресурсів і задоволення потреб і запитів громадян.

Україна в силу статті 1. Конституції є правовою державою. Проведена такою державою політика, включаючи регулювання взаємовідносин у зв'язку з оцінкою ефективності державного управління адміністративно-політичної сфери, не може здійснюватися поза системою правових норм. Пошук правових засобів, що дозволяють провести цю оцінку, і обґрунтування їх «надгалузевого» характеру набули найбільшої актуальності на тлі глобальних викликів і

геополітичних проблем сучасності. Необхідність підвищення ефективності державного управління як в цілому, так і в окремих галузях, в тому числі в адміністративно-політичній сфері, є регулярною темою послань Президента до правоохоронних органів та силових структур. В теорії права і держави є чимало робіт, які досліджують ефективність правових норм і правового регулювання в цілому, однак кількість наукових досліджень, присвячених управлінській діяльності держави і оцінці ефективності держави і окремих його інститутів в адміністративно-політичній сфері, все ще не є достатнім, що ще раз наголошує на актуальності дослідження.

Управління адміністративно-політичною сферою – одна з провідних галузей управління в Україні. Ця галузь охоплює багато аспектів життя суспільства і держави. Без оборони, національної безпеки, органів внутрішніх справ (правозахисних органів), органів юстиції неможливо уявити відносини людини і держави. Без регулювання зовнішньої політики неможливо здійснювати міжнародних відносин, підтримки та обміну досвідом.

В адміністративно-правовій теорії і практиці державного управління до сфери адміністративно-політичної діяльності відносяться такі галузі, як оборона, безпека, внутрішні справи, іноземні справи, юстиція. Органи управління (виконавчої влади) цими галузями є складовою частиною єдиної системи органів виконавчої влади й активно здійснюють функції держави. Особливе місце в цій системі займають оборона й органи, що здійснюють управління нею. Взаємовідносини в системі органів адміністративно-політичної сфери України засновані на сполученні централізації і децентралізації. Кожен нижчий орган по вертикалі підпорядковується вищому. При цьому централізоване управління діяльністю органів гармонічно доповнюється ініціативою й відповідальністю за виконання покладених завдань підпорядкованих йому органів. Для органів адміністративно-політичної сфери є характерним:

– єдність мети діяльності – здійснення єдиної політики;

– єдність завдань – ефективне використання всіх інструментів управління та контролю для забезпечення належної діяльності та обміну, захисту стабільності і безпеки держави;

– єдність функцій – участь у розробці та реалізації політики, забезпечення дотримання законності в межах наділеної компетенції щодо захисту інтересів України.

Оборона України – це комплекс політичних, економічних, екологічних, воєнних, соціальних і правових заходів щодо забезпечення незалежності, територіальної цілісності, захисту інтересів держави і мирного життя народу.

Метою оборони України є створення всіх необхідних умов для запобігання воєнному нападу та для збройної відсічі можливій агресії проти України у будь-який час і за будь-яких обставин.

Оборона України базується на готовності Збройних Сил України, економіки, населення, території до оборони і будується відповідно до воєнної доктрини держави.

Воєнна доктрина України визначається принципом оборонної достатності в будівництві Збройних Сил України і ґрунтується на тому, що Україна:

не визнає війну як засіб розв'язання міжнародних проблем;

прагне до нейтралітету й дотримання неядерних принципів: не приймати, не виробляти і не набувати ядерної зброї;

не має територіальних претензій до жодної держави і не бачить у жодному народові образ ворога;

ніколи першою не розпочне бойових дій проти будь-якої країни, якщо не стане сама об'єктом агресії.

Організація оборони України включає:

формування воєнної політики держави та воєнної доктрини, розвиток воєнної науки;

здійснення відповідних заходів на міжнародній арені для запобігання агресії;

охорону державних кордонів;

підготовку, розвиток, формування структури і забезпечення необхідної чисельності Збройних Сил України, підтримання їх боєздатності, бойової та мобілізаційної готовності до оборони України;

вироблення і проведення військово-технічної політики та забезпечення Збройних Сил України озброєнням, військовою технікою, продовольством, речовим майном та іншими матеріальними ресурсами у повному обсязі;

мобілізаційну підготовку народного господарства, державних органів і систем управління до дій в умовах воєнного стану;

підготовку населення і території країни до оборони.

Оборона України будується з урахуванням існуючих на її території стратегічних сил стримування та їх реформування на основі міждержавних договорів.

Розташовані на території України органи управління, з'єднання і частини стратегічних сил стримування передають Міністерству оборони України інформацію, передбачену міждержавними договорами України.

Відомі вчені - адміністративісти Ю. Козлов, А. Луньов, Г. Атаманчук та ін в останні роки все частіше звертаються до класифікації методів управління на адміністративні - позаекономічні (прямого керівного впливу) та економічні (непрямого керівного впливу). [19]

При вирішенні управлінських завдань в адміністративно-політичній сфері використовуються конкретні способи (методи) впливу на діяльність установ, організацій, посадових осіб і громадян з боку органів управління шляхом прямого встановлення їх обов'язків, шляхом наказу, який спирається на владні повноваження і стан підпорядкування.

Іншими словами - виникають управлінські відносини, що представляють систему взаємозв'язків між людьми з метою впорядкування та організації загальної життєдіяльності. Управлінські відносини, як необхідний компонент механізму управління в адміністративно-політичній сфері, мають свою специфічну структуру, яка характеризується порівняно високим ступенем централізації організації управління областями, які входять в дану сферу,

самостійності, субординації і координації, відповідальності тощо. Особливо це властиво для оборони, безпеки, зовнішньої розвідки, внутрішніх і закордонних справ.

Жорстка централізація, яка найбільш притаманна управлінню в адміністративно-політичній сфері, визначає деякі управлінські відносини, які можна розділити на вертикальні, горизонтальні, формальні і неформальні. Управлінню в адміністративно-політичній сфері притаманна певна специфічність принципів, застосовуваних вищезазначеними областями та органами при здійсненні своїх функцій і повноважень. Принципи управління - це вихідні, основні правила, керівні установки, норми діяльності для впровадження систем, управління загальними процесами¹. Виділяються принципи: соціальної спрямованості управлінської діяльності; законності; об'єктивності; комплексності та системності; гласності; об'єднання колегіальності і єдиноначальності. Ці принципи поширюються майже на всі органи, установи, підрозділи, що входять до сфери адміністративно-політичного управління [7].

Для управління в адміністративно-політичній сфері України, як і в інших областях і сферах життя держави, потрібна постійна організаторська робота. Ця діяльність ведеться органами, спеціально для цього заснованими державою і об'єднаними в системі вищезазначених міністерств і призначені для вирішення завдань, визначених державою. Посадові особи, які виконують функції військового управління, управління в галузі безпеки та правопорядку, закордонних справ, є державними службовцями і виконують свої функції в інтересах держави.

Управління в адміністративно-політичній сфері України за своєю правовою природою, як управління державне, носить виконавчо-розпорядчий характер. У зв'язку з тим, що всі органи, які входять до адміністративно-політичну сферу управління: військові, служби безпеки, внутрішніх справ, юстиції та закордонних справ покликані виконувати розпорядження законів України та ін законодавчих актів, що регламентують основні питання життя,

побуту та діяльності цих органів, та забезпечувати виконання таких розпоряджень усіма, до кого вони ставляться, - ці органи наділені необхідними державно-владними, розпорядчими повноваженнями.

Такі повноваження потрібні їм ще й тому, що закони не завжди наказують конкретно і детально ті дії, які можуть або повинні відбуватися для їх виконання. Отже, ці органи самі в ряді випадків повинні визначати шляхи і способи реалізації правових розпоряджень.

Тим не менше, ці розпорядчі повноваження обмежуються кордонами виконання законів, межами вирішення повсякденних завдань, знаходяться в рамках компетенції відповідного органу або посадової особи.

Органи управління в адміністративно-політичній сфері, здійснюють виконавчо-розпорядчі функції, такі як органи оборони, служби безпеки, внутрішніх справ, крім усього наділені ще правом застосування способів примусового впливу. Всі командири і начальники володіють, зокрема, повноваженнями щодо застосування дисциплінарних стягнень. Деякі з них мають право порушувати кримінальні справи, залучати до матеріальної відповідальності осіб, винних у заподіянні матеріальної шкоди державі, а також виконувати інші адміністративні функції.

24 лютого 2022 року у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України Указом Президента України № 64/2022 введено було воєнний стан із 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року строком на 30 діб[32].

Строк дії воєнного стану в Україні продовжено:

- 05 годин 30 хвилин 26 березня 2022 року строком на 30 діб згідно з Указом Президента України від 14 березня 2022 року № 133/2022;
- 05 години 30 хвилин 25 квітня 2022 року строком на 30 діб згідно з Указом Президента України від 18 квітня 2022 року № 259/2022;
- 05 години 30 хвилин 25 травня 2022 року строком на 90 діб згідно з Указом Президента України від 18 травня 2022 року № 341/2022;
- 05 години 30 хвилин 23 серпня 2022 року строком на 90 діб згідно з Указом Президента України від 12 серпня 2022 року № 573/2022;

- 05 години 30 хвилин 21 листопада 2022 року строком на 90 діб згідно з Указом Президента України від 7 листопада 2022 року № 757/2022.

Згідно зі статтею 4 Закону України "Про правовий режим воєнного стану" (далі - Закон) на територіях, на яких введено воєнний стан, для забезпечення дії Конституції та законів України, забезпечення разом із військовим командуванням запровадження та здійснення заходів правового режиму воєнного стану, оборони, цивільного захисту, громадської безпеки та порядку, захисту критичної інфраструктури, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян можуть утворюватися тимчасові державні органи - військові адміністрації.

Рішення про утворення військових адміністрацій приймається Президентом України за поданням обласних державних адміністрацій або військового командування, що і свідчать дії президента 25 лютого 2022 року.

Військову адміністрацію населеного пункту очолює начальник, який призначається на посаду та звільняється з посади Президентом України за пропозицією Генерального штабу Збройних Сил України або відповідної обласної державної адміністрації.

Структуру і штатний розпис військових адміністрацій населених пунктів затверджує начальник Генерального штабу - Головнокомандувач Збройних Сил України за поданням начальника відповідної військової адміністрації.

Військовому командуванню в умовах воєнного стану надається право разом з органами виконавчої влади, військовими адміністраціями та органами місцевого самоврядування запроваджувати та здійснювати заходи правового режиму воєнного стану. Для цього військове командування наділяється правом видавати обов'язкові до виконання накази і директиви з питань забезпечення оборони, громадської безпеки і порядку, здійснення заходів правового режиму воєнного стану.

Зміст правового режиму воєнного стану, порядок його введення та скасування, правові засади діяльності органів державної влади, військового командування, військових адміністрацій, органів місцевого самоврядування,

підприємств, установ та організацій в умовах воєнного стану, гарантії прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб визначаються нормами Закону України «Про правовий режим воєнного стану».

Зроблено висновок, що актуальним є пошук нових шляхів підвищення ефективності державного регулювання адміністративно-політичної сфери, створення сприятливих умов для підтримки процесу сталого і поступального розвитку взаємодії відповідних органів з інститутами громадянського суспільства, вдосконалення системи контактів та інформаційного взаємообміну, двостороннього і багатостороннього співробітництва між ними. Від результативності функціонування АПС, залежить ефективність забезпечення прав і свобод громадян в самих різних сферах їхньої життєдіяльності. Незважаючи на важливість організаційного аспекту державного регулювання АПС, вельми значущим є питання щодо механізму реалізації адміністративно-правових засобів забезпечення прав і свобод громадян у вказаній сфері

1.3. Місцеве самоврядування в системі публічного адміністрування

Реальна здатність громадян брати участь в управлінні публічними справами гарантується статтею 38 Конституції України. Таке розуміння конституційних положень впливає зі закріплення природи публічної влади в Основному Законі, оскільки український народ здійснює суверенну владу безпосередньо, а також через органи держави і органи місцевого самоврядування. Тому правосуб'єктність громадян у реалізації публічної влади територіальних спільнот можна розглядати на рівні конституційного та муніципального права.

Державна політика України у сфері місцевого самоврядування спирається на інтереси жителів територіальних громад і передбачає децентралізацію влади – тобто передачу від органів виконавчої влади органам місцевого самоврядування значної частини повноважень, ресурсів та відповідальності. В

основу цієї політики закладено положення Європейської хартії місцевого самоврядування та найкращі світові стандарти суспільних відносин у цій сфері. Правовий статус місцевого самоврядування в Україні визначається Конституцією України, Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» та іншими законами.

Особливе місце у системі публічного адміністрування посідають органи місцевого самоврядування, ефективна дія яких є умовою забезпечення реалізації процесу децентралізації влади. Належне функціонування органів центрального рівня держави, що прагне оптимізувати відносини суб'єктів влади, забезпечується відповідними механізмами. До них належать: законодавче визначення функцій; існування механізмів державного втручання у справи органів місцевого рівня у випадку порушення ними конституційних обов'язків по відношенню до розвитку регіону. За центральним рівнем влади має залишатися певний комплекс повноважень, функції загальних справ. Ці функції визначаються як найбільш загальні напрями розвитку та забезпечення нормальної життєдіяльності держави. Серед них, зокрема: забезпечення громадського порядку та безпеки держави; управління народногосподарським комплексом; регіональний розвиток, внутрішні та зовнішні справи тощо. Розглянувши проблематику оптимізації відносин між різними рівнями влади, можна зауважити, що влада має вертикальний розподіл, який відображений у виділенні рівнів організації влади. Кожен з таких рівнів наділяється виключною сферою повноважень а разом вертикальний та горизонтальний виміри організації влади створюють структуру влади. Децентралізація є кращим методом організації надання громадських послуг. Для цього є свої причини. По-перше, складність сучасних суспільств та їх проблеми наводять на думку, що найкращі рішення приймаються з більшим залученням громадськості та за умови більш творчого підходу. Централізовані системи є надто закритими, щоб швидко пристосовуватися до сучасних змін. По-друге, і це особливо стосується суспільств на стадії демократичних та економічних трансформацій, існує

необхідність створити так звані громадянські общини, які надають можливість населенню впливати на прийняття рішень.

Проте місцева публічна влада в Україні продовжує перебувати у стані постійного пошуку, спричиненого здійсненням протягом тривалого часу на державному рівні цілеспрямованої політики пониження ролі інститутів місцевої демократії, насаджування механізмів централізації і постійного адміністрування. У результаті переважна частина жителів територіальних громад сіл, селищ і багатьох міст так і не змогла відчутти ефективності діяльності органів місцевої влади та отримати від них якісні послуги. Серед причин такого стану відсутність належної територіальної, матеріальної та фінансово-економічної основи для забезпечення повноцінного функціонування системи місцевої публічної влади та виконання наданих повноважень.

На сьогодні органи місцевого самоврядування не мають достатніх повноважень для повноцінної діяльності в регіоні – спроможність самостійного прийняття рішень, їх реалізація, а також пошук необхідних ресурсів. За змістом відповідних положень Конституції розрізняють горизонталь щодо розподілу функцій і повноважень зі здійснення єдиної влади насамперед між вищими органами держави, що відображається у принципі поділу державної влади на законодавчу, виконавчу та судову. Такий спосіб децентралізації влади, відображаючи принципи взаємовідносин парламенту, глави держави та уряду, охоплюється, як відомо, поняттям форми державного правління, яка в тому чи іншому варіанті визначається як відображений в основному законі спосіб організації державної влади, який засвідчує особливості компетенційних зв'язків між вищими органами держави. Досвід децентралізації країн з розвинутим демократичним ладом свідчить, що однією з основних умов існування та функціонування таких держав є система гарантій ефективної діяльності всіх елементів організації влади як по вертикалі, так і по горизонталі. Комплексом таких гарантій є система стримувань і противаг одним з варіантів належного існування організації влади. Ця система найбільш є пристосованою до горизонтальної системи організації влади. При запровадженні такої системи

кожна гілка влади просто зобов'язана наглядати за іншою. Вертикальна система організації влади у більшості випадків позбавлена цілісної системи стримувань та противаг. В унітарних країнах ця обставина пов'язується з ієрархічною підпорядкованістю адміністративно-територіальних одиниць.

Залишилося не виконанням зобов'язання України стосовно реалізації в новому обсязі повноважень Європейської хартії місцевого самоврядування, зокрема повноцінного функціонування місцевого самоврядування в особі районних та обласних рад, які фактично стали придатками до місцевих державних адміністрацій. Негативні тенденції пов'язані також з недосконалістю чинного законодавства, відсутністю чіткого розмежування повноважень між органами державної влади та органами місцевого самоврядування, що породжує численні конфлікти між різними рівнями влади як по горизонталі, так і по вертикалі, вносить додаткову напругу у відносини між ними.

Отже, майбутнє України полягає у децентралізації, розвитку місцевої та регіональної демократії, забезпеченні верховенства права, що має стати одним із головних пріоритетів країни. Сьогодні Україна стоїть перед вибором нових цінностей, зокрема у сфері організації структури місцевої публічної влади. Питання про владу, про пошук ефективної, оптимальної форми її організації відноситься до так званих вічних питань, що так чи інакше супроводжують людський розвиток протягом його всесвітньої історії. Влада і ставлення до неї громадян служать найважливішими індикаторами того, як побудовані суспільство і держава, як розвивається громадянське суспільство. У філософській і політологічній літературі влада характеризується найчастіше як « суспільні відносини команди – підкорення», як «здатність організувати поведінку класів, верств».

У наукових колах дедалі частіше місцеве самоврядування розглядають як самостійний вид публічної влади. Щодо розуміння суті публічної влади, то слід відмітити, що публічна влада спрямована на вирішення суспільних справ, свою дію поширює за територіальним принципом, здійснюється особливим

прошарком людей, які професійно займаються управлінням і становлять апарат влади.

Місцева публічна влада виступає у двох формах: державна влада; влада місцевого самоврядування (часто зустрічається термін «муніципальна влада») [8, С.119].

Місцева влада також характеризується деякими особливостями: джерелом є народ, а первинним носієм – територіальна громада; вона поширюється лише на територію адміністративно-територіальних одиниць; органи діють від імені територіальної громади, а не народу чи держави; вона стосується тільки питань місцевого значення; матеріально-фінансову базу її органів становлять комунальна (муніципальна) власність і місцевий (муніципальний) бюджет; її органи пов'язані більш тісними зв'язками з населенням; в системі її органів відсутня жорстка ієрархія і підпорядкованість.

Не торкаючись всіх аспектів багатопланової проблеми, слід зазначити, що вихідною методологічною основою для характеристики місцевої влади має бути визнання її як явища суспільного життя, в якому поєднуються самоврядні і державницькі засади, що співіснують між собою, доповнюючи одна одну. Саме під таким кутом зору можна пояснити існуючу суперечність між положеннями частини першої статті 5 Конституції України, згідно з якою «носієм суверенітету і єдиним джерелом влади є народ», який здійснює її «безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування», та частини першої статті 140, відповідно до якої «міське самоврядування є правом територіальної громади... самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України» [11, с.45-45].

Для України, що перебуває у стані суспільної трансформації, актуальним є завдання досягнення сталого розвитку суспільства, тобто на перший план виходить об'єкт управління. А це а свою чергу вимагає активної участі в управлінні держави, яка несе відповідальність перед українським народом за динаміку та спрямованість суспільно-політичних процесів. Найбільш широким

за своїм змістом й більш розмитим за своїм визначенням є поняття “публічне адміністрування”, оскільки воно охоплює практично усе середовище життєдіяльності за участю в його врядуванні органів державної влади, органів місцевого самоврядування, суб’єктів господарювання різних форм власності та громадських організацій. Окремі фахівці виокремлюють у процесі публічного адміністрування стадії вироблення та реалізації політики. На наш погляд, тут доцільно внести наступне уточнення: мова має йти про прийняття політичних рішень, тому що у виробленні політики номінально приймають участь усі громадяни країни.

В цьому сенсі адміністрування виступає, в першу чергу, як процес політичної діяльності, яку здійснюють на стадії вироблення та прийняття рішень державні діячі й політики, а на стадії їх реалізації – державні службовці, посадові особи місцевого самоврядування, представники бізнесу та громадськості. Наступним за обсягом змісту є поняття “good governance”, яке більш точно перекладається як ефективне, а не демократичне врядування, що звісно не відмінняє його демократичного характеру. Його сутність зводиться до пошуку оптимальних управлінських рішень, що забезпечується за рахунок посилення інформаційно-аналітичної діяльності, поглиблення зворотних зв’язків з об’єктом управління, розмежування компетенції та повноважень різних суб’єктів, підвищення рівня їх кваліфікації. Ознаками ефективного врядування за Д.Бостаном є: акцент на управлінні, управлінських навичках, а не на формулюванні державної політики; спрощення контролю у поєднанні із запровадженням нових механізмів моніторингу та підзвітності; перехід від контролю за ресурсами і процедурами до використання показників результатів і продуктивності; спрощення складних бюрократичних процедур; пріоритетність приватної власності, контрактних відносин і конкурентності в наданні громадських послуг; адекватне копіювання певних управлінських методів приватного сектору; надання переваги матеріальним стимулам; наголос на скороченні витрат, управлінських штатів й підвищенні ефективності роботи; розвиток управлінських інформаційних систем. Очевидно, що в даному

випадку йдеться про розгалужену та багаторівневу систему управління, яка не обмежується органами державної влади.

Узагальнюючи можна зазначити, що публічне адміністрування зорієнтовано передусім на політичній діяльності, демократичне (ефективне) врядування на управлінській, а державне управління поєднує обидві види цієї діяльності, але за участю виключно державних органів влади.

Висновки до першого розділу. Державне управління та публічне адміністрування в секторі безпеки України є підвидами соціального управління. Публічне адміністрування – це організаційно-розпорядча діяльність суб’єктів публічної адміністрації, яка врегульована законодавством і направлена на забезпечення й реалізацію публічних інтересів. Публічне адміністрування в секторі безпеки України – це діяльність суб’єктів публічного адміністрування, яка регламентована законодавством і спрямована на реалізацію законів та інших нормативно-правових актів шляхом прийняття адміністративних рішень для захисту прав людини, суспільства й держави, територіальної цілісності, недоторканності, суверенітету від загроз національній безпеці. Загальновизнано, що управління в суспільстві носить яскраво виражений соціально-політичний відтінок, представляючи собою вплив на спільноту з метою її впорядкування і збереження, вдосконалення та розвитку. Здійснення державного регулювання відбувається на основі власних законів та принципів. Крім того, воно є різновидом соціального управління, здійснення котрого відбувається під час процесів повсякденного та практичного керівництва економічної, адміністративної, політичної, соціальної, культурної тощо сфери життя суспільства. Особливістю державного регулювання у вказаних сферах є управління державною безпекою та обороною, оскільки питання захисту держави від будь-яких загроз завжди було й є актуальним, особливо це гостро постало починаючи з 24 лютого 2022 року, після повномасштабного вторгнення країни-агресора росії на територію нашої держави.

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ В СФЕРІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПОЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

2.1. Специфіка дозвільної діяльності органів державної влади в сфері адміністративно-політичної діяльності в умовах воєнного стану

Адміністративно-політична сфера – є однією з провідних галузей в нашій країні, в котрій відбувається акумулювання безлічі аспектів життя суспільства та держави. Традиційно до складу адміністративно-політичної сфери зараховують галузі оборони, нацбезпеки, внутрішніх справ, закордонних справ та юстицію. Особливості управління вказаної сфери знаходять своє вираження здебільшого за допомогою діяльності державних органів влади, що є цілком зрозумілим та зумовленим тим, що саме державні органи влади є такими, що можуть та повинні гарантувати й забезпечувати в загальнодержавних масштабах належний рівень нацбезпеки, підтримки публічної безпеки й порядку, добросусідських взаємовідносин з іншими державами, охорони прав та свобод людини й громадянина.

Одинадцять місяців триває російсько-українська війна 2022 року. Протягом цього часу Україна буквально «вибухнула» і незмінно демонструє несподіваний для неї самої і світу феномен «Українського дива» – високий рівень патріотизму, мужності, витримки, професіоналізму і згуртованості військових Збройних сил України (ЗСУ), місцевих громад зі сформованою Територіальною Оборonoю (ТРО) і цивільних (ГС) у протистоянні російській агресії, відстоюванні ідей свободи та миру в країні та на Європейському континенті.

У зв'язку із введенням в Україні воєнного стану із 24 лютого 2022 р. органи державної влади та органи місцевого самоврядування здійснюють «заходи і повноваження, необхідні для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави», які передбачені Законом України від 12.05.2015 р. № 389-VIII «Про правовий режим воєнного стану» [45]. На

регіональному рівні були утворені обласні військові адміністрації (ОВА), які у своїй діяльності керуються Конституцією України та відповідними нормативноправовими актами.

У перший день нового 2022 року, на підставі Закону України "Про основи національного спротиву" [39] створені Сили територіальної оборони. В основу побудови територіальної оборони закладається територіально-зональний принцип з урахуванням військово-адміністративного поділу території України. Важливо зазначити, що цивільна складова територіальної оборони включає не тільки державні органи а й органи місцевого самоврядування, які залучаються до територіальної оборони.

Закон визначає чимало завдань територіальної оборони. Зокрема, в їх числі:

- участь у підготовці громадян України до національного спротиву;
- участь у забезпеченні заходів громадської безпеки і порядку в населених пунктах;
- сприяння набуттю громадянами України готовності та здатності виконання конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України; 75 – військово-патріотичне виховання громадян України. Що в цілому вказує не лише на суто військове, але й правозахисне та соціальне призначення цього особливого виду Збройних Сил України (ЗСУ)[39].

Втім, на думку командувач Сил територіальної оборони ЗСУ бригадного генерала Ю. Галушкіна: "Головним завданням територіальної оборони наразі є навчити людей бути згуртованими у разі загрози" [12].

Однак, повертаючись до головної мети сучасної української територіальної оборони – згуртування громадян (чоловіків і жінок), слід зазначити що вона за відносно короткий період часу явила собою практично новий вид соціальної спільноти, про що свідчать наступні ознаки:

1. Новий формат міжособистісного соціального спілкування співгромадян. Коли громадяни різних вікових і соціальних категорій та

професій, крім того – на рівних умовах – чоловіки і жінки, у мирний час згуртовуються на 76 тривалий період та спілкуються між собою у специфічному форматі. При цьому виникають нові підстави для таких традиційних соціальних зв'язків, як дружба, ділове партнерство, взаємодопомога, обмін актуальною інформацією тощо.

2. Нові соціальні ролі учасників територіальної оборони в межах місцевої громади. Тут і гуртування спільноти навколо української національної ідентичності (незалежно від етнічної приналежності учасників), і патріотичне та громадсько-політичне виховання молоді, і підтримка волонтерських рухів, і зміцнення місцевого правопорядку тощо.

3. Нові напрями соціально-політичної участі громадян в адміністративно-правовому полі життя місцевої громади: сприяння колективним заходам безпеки у мирний час, пошуків протидії корупції, швидке реагування у надзвичайних ситуаціях тощо.

4. Новий вид ЗСУ, у воєнний час спроможний до блискавичної мобілізації та швидких злагоджених військових дій на основі відпрацьованої, такої що постійно тренувалася, взаємодії як окремих підрозділів, так і бойових тактичних груп на певній місцевості.

Така чіткість взаємодії закріплюється не лише регулярними спільними тренуваннями, але й тривалим міжособистісним спілкуванням учасників, що формує між ними товариські, довірчі відносини – фактично – побратимство та посестринство по зброї.

Виявлений з початком війни феномен «Українського дива» було прогнозовано ініціаторами на період 2019-2021 років як результат психосоціальних змін перехідної доби суспільного розвитку в Україні. Дослідження цих накопичень здійснювалося в контексті «Моніторингу соцієтальних (загальносистемних) змін в Україні» (1992-2021), що триває вже майже 30 років і нараховує 87 репрезентативних хвиль.

«Буча сталася не за один день. Протягом багатьох років російські політичні еліти та пропаганда розпалювали ненависть, дегуманізували

українців, плекали відчуття російської переваги та закладали підґрунтя для цих звірств. Я закликаю науковців з усього світу досліджувати, що призвело до Бучі» [23]

Відзначимо, що Ірпінь та Буча стали перші щитом перед Києвом та зупинили наступ ворога на столицю. Торооборона Ірпеня разом з Збройними силами України стримувала наступ російської орди на Київ ціною своїх життів та ціною життів громадян, а також нищівними втратами інфраструктури. А це - близько 70% від усієї забудови міста. З моменту звільнення Ірпеня від російських загарбників минуло вже 7 місяці, але на жаль відбудова інфраструктури міста та громади буде тривати ще довгі роки.

Поза сумнівом, в сучасній моделі функціонування світу – політика займає одне з головних, місць. Неможливо бути поза політикою, оскільки від політичного курсу залежить не просто довгоперспективна доля країни, а й навіть короткотривале, у масштабах всесвіту, майбутнє. Через повномасштабну мілітаризовану агресію російської федерації, весь світ став експертами у політиці. Така тенденція пов'язана з тим, що практично кожен громадянин країни почав мати свою точку зору. У суспільстві виникла глобальна потреба назавжди зруйнувати комуністичний принцип систематичної безсистемності 30 мислення, ключовим ідеологом якого зараз виступає росія.

Американський вчений-історик Тімоті Снайдер влучно зауважив, що Європа – це проза, а Україна – це поезія [14, с.7]. Українська нація зараз демонструє людству героїзм екуменічного масштабу та відкриває Європі екзальтовані світи й формує нове бачення світогляду, підтверджуючи вагу та роль традиційних цінностей.

Згідно звіту Global Firepower-2022 Україна суттєво поступається російській федерації і у військовій потужності. Так, оборонний бюджет України у Звіті оцінено в 11,9 млрд. доларів США, російської федерації – в 154 млрд. доларів США, військові сили України – у 200 тисяч осіб, російської федерації – у 850 тисяч осіб, наявність танків в Україні – 2 596 одиниць, у російської федерації – 12 420 одиниць, наявність гелікоптерів в Україні – 146 одиниць, в

російської федерації – 12 420 одиниць [46]. Значний розрив між Україною та росією спостерігався також і серед інших видів озброєння.

2.2. Аналіз реформування публічного адміністрування на рівні місцевого самоврядування

Проведення децентралізації в Україні протягом останніх п'яти років визначається як один із напрямів державної політики. Формування правової основи, вироблення методичних рекомендацій, надання фінансових ресурсів задля забезпечення організаційних процедур з об'єднання громад, поширення позитивного досвіду, кадрове забезпечення та обмін досвідом із зарубіжними країнами, які характеризуються успішними практиками на місцевому рівні, є тими інструментами, що забезпечують проведення вітчизняної реформи.

України визначила для себе пріоритетним напрямом об'єднання територіальних громад як один із ключових у реформі децентралізації. Тому спостерігається постійний рух у цьому напрямі, який засвідчується першими виборами до новоутворених громад. Безумовно, чинний механізм породжує значну кількість питань про добровільність як таку, адже держава визначила плановість у цьому процесі, виконання якого гарантується державною підтримкою. Фінансування та інша підтримка з боку держави забезпечується лише в тому разі, якщо територіальні громади об'єднуються відповідно до перспективних планів, які затверджуються Кабінетом Міністрів України. Убачається, що така «добровільність» державою встановлена з метою протидії зловживання правом на об'єднання територіальних громад, формування за єдиною методикою самодостатності й спроможності. Більше того, вітчизняна практика свідчить про гнучкість цієї системи через унесення змін до перспективних планів як до початку об'єднання, так і в процесі останнього.

Головним у підтримці в об'єднанні та діяльності територіальної громади є фінансова допомога через фінансування виборів, реєстрацію нових утворень, проведення роз'яснювальної роботи тощо. Можливість же виступати після

створення ОТГ самостійним учасником бюджетних відносин, є основним стимулюючим фактором об'єднання територіальних громад.

Для розвитку і процвітання тієї чи іншої територіальної громади потрібні фінансові і матеріальні ресурси. Основою для їх поповнення і використання є місцевий бюджет.

Такі органи місцевого самоврядування, як обласні і районні ради, лише затверджують відповідно обласні і районні бюджети. Складають і виконують ці бюджети обласні і районні органи державної влади - держадміністрації.

Механізм отримання й використання державних коштів через основні фінансові інструменти, який регламентується бюджетним законодавством, є ефективним засобом регулювання економічної діяльності ОТГ та чи не єдиним джерелом зовнішнього фінансування їхнього розвитку на початкових етапах після об'єднання

Рис. 2.1. Механізм прийняття управлінських рішень у системі публічного адміністрування

Джерело: побудовано автором

На рисунку 2.1 зображений механізм прийняття управлінських рішень може використовувати як простий, так і складний механізм взаємодії в менеджменті, від якого прямо залежним є складність прийнятих рішень, а також схема можливостей їх реалізації у системі публічного адміністрування.

Варто звернути увагу на те, що війна не є двигуном прогресу, а лише каталізує приспані процеси, що формують нову етику та гуманістичний естетизм високого милосердя. Не втрачати своєї антропометричності – такий наразі основний запит до соціокультурних й психологічних аспектів публічного управління та адміністрування: як за умов війни, так і в поствоєнний період [29, с.38-40].

Актуальні вимоги до персоналу публічної служби передбачають наявність у працівників професійно-емпатичних, достойних морально-етичних та персонально-зорієнтованих якостей, зберігаючи власну ідентичність [13, с.42-51]. Архіважливим та невідкладним є питання визначення психологічно-соціальних констант професійної діяльності й компетентності публічних службовців у процесі функціонування публічної служби. Соціальні та психологічні аспекти управління людськими ресурсами є надзвичайно важкою темою та досліджувалися недостатньо. Непростий стан цієї проблеми в науковому контексті підтверджує також аналіз останніх досліджень і публікацій, котрі були присвячені проблемі управління людськими ресурсами у сфері публічної служби України.

Сучасна війна потребує максимальної концентрації ресурсів держави: військових, економічних, людських. Особливо, якщо військові дії ведуться між державами, які суттєво відрізняються за своїм потенціалом.

На виконання Закону України, навколо м.Буча, Київської області, як міста обласного значення, було об'єднано два десятки населених пунктів в радіусі 20 кілометрів, а також м.Ірпінь та Ірпінська громада ввійши до цього складу.

Місто Буча виконує, за Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 05.02.2015 року №157-VIII та Закону України "Про співробітництво територіальних громад" № 1508-П від 17.06.2014 р, функцію саме адміністративного центру, так, як після зникнення в ході проведення реформи районних державних адміністрацій та районних рад вся повнота відповідальності за організацію життя в селі, селищі, місті лягає на місцеве

самоврядування. Але ж одні громади є більш спроможними, а інші менше, тому місцеве самоврядування потребує загального корегування та організації. Отже, законодавець передбачив, що центрами об'єднання за визначенням мають бути районні центри, бо вони успадковують відповідну районну інфраструктуру, та міста обласного значення[33;40].

В м. Ірпінь представницьким органом місцевого самоврядування є Ірпінська міська рада (далі – ІМР). Міська рада представляє інтереси об'єднаної територіальної громади, від імені якої приймає рішення та в інтересах якої реалізує повноваження і функції місцевого самоврядування, що визначені Конституцією України, Законами України «Про статус депутатів місцевих рад», «Про місцеве самоврядування в Україні», Європейської хартії місцевого самоврядування, інших нормативно-правових актів.

Діяльність Ірпінської міської ради та її постійних і тимчасових контрольних та інших комісій є відкритою і публічною, згідно ЗУ «Про доступ до публічної інформації», окрім випадків, передбачених законами України. Це означає, що кожен громадянин може безперешкодно бути присутнім на засіданнях міської ради в установленому порядку. Обмеженням для реалізації цього права може бути відсутність вільних місць і випадків, передбачених законодавством. Гласність у роботі ІМР забезпечується шляхом фіксації представниками ЗМІ та громадянами України всіх видів зустрічей усіма можливими способами, у тому числі веденням онлайн-трансляцій[34].

Вся діяльність Ірпінської міської ради та її органів висвітлюються у газеті «Ірпінський вісник», через офіційний веб-сайт Ірпінської міської ради <https://imr.gov.ua/for-citizens/misto-irpin>, міське радіомовлення, в мережі Instagram, Telegram, Fesebook на офіційних стендах в приміщенні міської ради, а також за запитами на інформацію тощо.

Багато громадських організацій в Ірпені, підприємців, волонтерів, благодійних фондів, небайдужих громадян взяли на себе вирішення частини завдань держави, задіюючи власні сили та ресурси, часто знаходячись в екстремальних умовах війни, і навіть ризикуючи своїм життям під час евакуації

громадян з районів бойових дій, доставки екіпірування бійцям, гуманітарної допомоги. Ми маємо змогу бачити, що відбувається фундація громадянського суспільства нової якості, якому характерні зрілість, відкритість, висока здатність до самоорганізації та пошук інноваційних способів співпраці з органами державної влади, бізнесом, міжнародними громадськими організаціями та самофінансування визначених завдань для чого широко використовуються 83 сучасні комунікації, ЗМІ, інтернет платформи, соціальні мережі, особисті та професійні зв'язки.

У процесі децентралізації місцевого самоврядування та реалізації реформи децентралізації пріоритетним завданням для Ірпінської міської ради стало створення центрів надання адміністративних послуг. Головна ідеологія полягає в поєднанні ідентичних процедур органів виконавчої влади й ОМС з надання адміністративних послуг громадянам та юридичним особам шляхом утворення єдиної точки прийому, реєстрації та видачі необхідних документів. Тобто, всі адміністративні послуги акумулюються в межах однієї будівлі, ліквідувавши спілкування заявника з чиновниками й відомствами. Спрощення процедури їх надання, повнота та наочність необхідних відомостей, достовірних і актуальних даних про об'єкти і процеси на території міста корінним чином впливають на потреби при зверненні споживачів, швидкість і точність ухвалення рішень [10, с. 127].

Весь комплекс стратегічних дій та заходів визначенні у Рішенні №1995-17-VIII від 23.12.2021 року "Про затвердження Стратегії розвитку Ірпінської міської територіальної громади на 2022-2032 роки"[38].

У сучасному публічному адмініструванні простежується перехід від ідеології адміністративного управління до складної єдності ідеологій організаційно-адміністративного, інформаційно-аналітичного, соціально-сервісного і публічно-комунікативного управління. Активно відбувається пошук не тільки прикладних теорій публічного управління, а й загальної парадигми публічного управління, що слугуватиме ідейно-філософською базою сучасного

управління. Звичайно запозичення зарубіжного досвіду та запровадження певних державно-управлінських аспектів у практику вітчизняного публічного управління можливе лише при ґрунтовному вивченні національних особливостей розвитку системи публічного управління та виявленні відповідності його розвитку досягненням світової державно-управлінської науки і практики.

В новітніх процесах трансформації публічного адміністрування в м.Ірпінь чітко простежується тенденція до європеїзації публічного управління, що забезпечується впровадженням: європейських законів, норм і стандартів державного управління та місцевого самоврядування; максимальної, аргументованої децентралізації та дерегуляції державного управління; антикорупційних технологій і практик; європейського досвіду “належного”, “доброго врядування”, польського досвіду реформування місцевого самоврядування; принципово нової системи підготовки державно-управлінських кадрів, яка базується на концепції людського капіталу, практико-орієнтованому навчанні, лідерстві та командній роботі, чітко визначених професійних компетенціях, патріотизмі та моралі суспільного блага [44, с. 13].

Збільшення обсягу політичної, наукової, побутової інформації призводить до зростання важливості соціальної комунікації в процесах публічного управління. Адже комунікація, сьогодні, являється найважливішою функцією будь-якої системи, яка, в свою чергу, являється продуктом людської взаємодії комунікативних процесів. Тому, ми можемо стверджувати, що питання розробки та впровадження нових комунікативних технологій у діяльності органів влади, набуває в сучасних українських умовах особливої ваги.

Як бачимо, зв'язки з громадськістю або PR – одна із функцій менеджменту та комунікативних технологій, що інтенсивно розвивається. Менеджери з PR повинні вміти кваліфіковано оцінювати відношення з громадськістю та аналізувати комунікативні потоки між структурою та її громадськістю. Адже комунікаційні процеси посідають важливе місце в житті людини, оскільки соціальна система не тільки є єдиним цілим і “скріплюється в

ціле системою зв'язку”, володіючи “динамікою, у якій кругові процеси зворотного зв'язку відіграють важливу роль” [4, с. 5]. Одночасно можна сказати, що комунікація – багатогранне соціокультурне явище, це обмін, у якому активна роль належить кожному її учаснику.

Управлінські комунікації – це стійкі соціальні взаємодії між всіма учасниками управлінської системи, які володіють інформацією задля розв'язання управлінських завдань, це універсальна система, яка відтворює впорядкованість управлінського соціального процесу. Адже прагнення українського суспільства до прогресивних технологій зумовлює потребу у швидкому оновленні системи публічного управління. Комунікація між соціумом та органами державної влади, запровадження високоефективних комунікаційних процесів в процесі обміну в суспільстві інформацією являється головною умовою розвитку громадянського суспільства.

Публічне адміністрування “це цілеспрямована взаємодія публічних адміністрацій з юридичними і фізичними особами з приводу забезпечення реалізації законів та виконання основних функцій: орієнтованого планування, яке визначає бажані напрями розвитку, створення правових, економічних умов для реалізації інтересів учасників взаємодії, розподілу праці, кооперування та координування діяльності. а також моніторинг результатів” [6, с. 264]. Останніми роками поняття “публічне адміністрування” набуло широкого значення та передбачає надання адміністративних послуг європейського рівня шляхом упровадження в практику діяльності принципів демократичного управління. Таким чином, на сьогодні в Україні, публічне управління нерозривно зв'язане з комунікаціями, оскільки комунікація виступає головним чинником сталості та розвитку системи в цілому. Адже необхідною умовою вливання нашої країни в глобальний інформаційний простір є становлення та розвиток комунікаційної стратегії органів державної влади. У свою чергу, державна комунікація являється складним механізмом у відносинах між державою та суспільством, забезпечуючи стабільність і ефективність функціонування суспільного організму в цілому. Адже сучасне державне

адміністрування засноване на застосуванні підходів та методів стратегічного менеджменту, стратегічного планування і стратегічного управління.

2.3. Забезпечення громадського порядку та суспільної безпеки в воєнних умовах

Протягом останніх років в Україні триває реформа децентралізації, в ході якої центральні органи влади передають повноваження регіонам. Роль громади у забезпеченні безпеки своїх мешканців суттєво трансформується. Поступово вона стає ключовим гравцем, що самостійно визначає пріоритети правоохоронної роботи, а також інших видів діяльності, спрямованих на створення безпечного середовища на своїй території. Ефективне забезпечення громадського порядку здебільшого залежить від тісної взаємодії органів місцевого самоврядування з Національною поліцією України та іншими органами державної влади.

Безпека – це базова потреба людини, дефіцит якої найбільше відчувається в умовах війни. Натомість якраз небезпека під час війни досягає найбільшої концентрації. Страх перед загрозами безпеці змушує людину шукати в суспільстві засоби захисту від загроз. Наше першочергове завдання – це Перемога України у війні проти росії і збереження та подальший розвиток системи базисних цінностей людини і суспільства.

До нормотворчих процедур органів місцевого самоврядування можна віднести прийняття нормативно-правових актів, які містять загальнообов’язкові норми права щодо забезпечення законності, правопорядку, охорони прав, свобод та законних інтересів громадян. Законодавством України не обмежені повноваження органів місцевого самоврядування щодо застосування заходів із забезпечення громадського порядку, що надає можливість застосування новітніх технологій та найкращих світових практик.

Громадська безпека і громадський порядок є найважливішими правовими категоріями, яким присвячені численні дослідження вчених у сфері державного управління. Розробка теоретичних основ громадської безпеки та громадського

порядку викликає науковий інтерес в сучасній науці державного управління, що пов'язано з відсутністю єдиного підходу до визначення даних понять.

Громадський порядок і громадська безпека є різними правовими явищами, між якими існує тісний зв'язок. Зміцнення громадського порядку сприяє підвищенню громадської безпеки, і навпаки, дотримання правил і норм суспільної безпеки служить умовою підтримки належного громадського порядку. У зв'язку з цим видається, що охорона громадського порядку і забезпечення громадської безпеки є різні по суті, але вельми тісно пов'язані між собою види діяльності. У врегульованих нормами права відносинах присутні елементи впорядкованості. Отже, якщо суспільні відносини врегульовані, а люди законослухняні, і відносини між ними будуються відповідно до норм права, моралі, звичаїв, то в цьому випадку ми маємо громадський порядок (суспільні відносини впорядковані). І навпаки, якщо при урегульованості суспільних відносин людьми, не виконуються правові та інші соціальні норми, то настає стан, який можна назвати неупорядкованістю (нестабільністю). В даному випадку з'являється можливість, відповідно до вимог діалектичної логіки, розглядати громадський порядок в динаміці. Тим більше що така його характеристика більш наочна і прийнятна з точки зору відповідності її реальному стану досліджуваного явища. Тому, в роботі ставиться завдання дослідити наукові підходи до забезпечення громадської безпеки як основи реалізації державного управління у сфері охорони громадського порядку.

Як і порядок, безпека, як поняття, має саме широке поширення в різних сферах знань і діяльності. Безпека означає дотримання, збереження, непорушність умов життя і розвитку людини, суспільства, навколишнього світу. Безпека в її сучасному стані і значенні може бути поділена на кілька видів: технічну, екологічну, соціальну, правову, та ін. Всі вони, в тій чи іншій мірі, входять до предмету правового регулювання, але до найбільшого регулювання схильні відносини у сфері соціальної безпеки.

Безпека в її сучасному стані і значенні, виходячи з теорії єдності і протилежності механічної, біологічної та соціальної систем, класифікується на

три види: техногенну, екологічну і соціальну. Трактують терміна «громадський порядок» як сукупності всіх соціальних зв'язків і відносин, як суспільного устрою є загальноновизнаною. Різниця в точках зору спостерігається при визначенні цього явища в так званому вузькому сенсі.

В Законі України «Про національну безпеку» № 2469-VIII від 21.06.2018 громадську безпеку і порядок визначено як захищеність життєво важливих для суспільства та особи інтересів, прав і свобод людини і громадянина, забезпечення яких є пріоритетним завданням діяльності сил безпеки, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб та громадськості, які здійснюють узгоджені заходи щодо реалізації і захисту національних інтересів від впливу загроз [37].

Громадський порядок являє собою не просто систему (сукупність) суспільних відносин, певним чином налагоджену. Інакше і бути не може, бо порядок – це, в першу чергу, правильний, налагоджений стан чого-небудь, в нашому випадку – суспільних відносин. І в такому сенсі, громадський порядок є порядком відносин в громадських місцях, який зумовлений потребами суспільства, забезпечує особисту і суспільну безпеку, і тим самим гарантує забезпечення спокою, узгодженості та ритмічності суспільного життя.

Так, наприклад, з метою організації скоординованих дій для зміцнення національної безпеки, законності, посилення безпеки та правопорядку, забезпечення ефективності здійснення заходів та застосування нових підходів щодо профілактики правопорушень, своєчасного виявлення та реагування на правопорушення та запровадження заходів, спрямованих на підвищення рівня цивільного захисту населення, рішенням Ірпінської міської ради VII скликання від 18 березня 2020 року № 5797-VII була затверджена Міська цільова програма «Безпечне місто Ірпін» на 2020–2022 роки [30].

Програма націлена на досягнення максимального ефекту в забезпеченні публічної безпеки мешканців та гостей міста, що потребує впровадження нових підходів до організації взаємодії між правоохоронними органами та органами місцевого самоврядування. Реалізація програми здійснюється шляхом:

- запровадження новітніх технологій та підходів у сфері забезпечення законності, правопорядку, охорони прав, свобод і законних інтересів мешканців та гостей міста Ірпінь;
- запровадження новітніх технологій реагування на випадки виникнення надзвичайних ситуацій;
- цілодобового моніторингу обстановки на території міста;
- збору, аналізу, узагальнення та доведення інформації до керівництва міста;
- координації дій суб'єктів управління у сфері забезпечення публічної безпеки у м. Ірпінь;
- запровадження заходів, спрямованих на підвищення рівня цивільного захисту населення, оперативності реагування на надзвичайні ситуації на території міста Ірпінь;
- сприяння діяльності та створення належних умов для реалізації Головним управлінням Національної поліції в Бучанському районі, Управлінням патрульної поліції в Бучанського району, військовою частиною Національної гвардії України, Управлінням Служби безпеки України в Бучанському районі, виконавчими органами, комунальними підприємствами та установами Бучанської міської ради повноважень у сфері забезпечення законності, правопорядку, охорони прав, свобод і законних інтересів мешканців міста Ірпінь.

Розглядаючи правоохоронну функцію, слід звернути увагу на можливість створення органами місцевого самоврядування муніципальної поліції (варти, дружини, охорони тощо). 18 травня 2015 року на розгляд Верховної Ради був поданий проєкт закону України «Про муніципальну варту» № 2890 від 18.05.2015 [36].

У проєкті пропонувалось на законодавчому рівні передбачити право місцевих рад створювати варту, яка фінансуватиметься за рахунок коштів відповідного місцевого бюджету або за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством, та виконуватиме роль підконтрольного громаді механізму

забезпечення законності та правопорядку на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці. Але у проєкті не надавалось чіткого визначення її правового статусу, завдань, повноважень, форм та методів діяльності, механізму фінансування. Створення такого підрозділу вимагає чіткого розмежування компетенції між Національною поліцією та запропонованим у проєкті утворенням, що виключатиме дублювання повноважень та можливість контролю за їх здійсненням. Оскільки багато питань проєкту не були належним чином визначені, проєкт 29 серпня 2019 року був відкликаний.

Варто зазначити, що муніципалізація функції охорони громадського порядку логічно впливає з необхідності забезпечення конституційного положення про право й обов'язок органів місцевого самоврядування самостійно здійснювати охорону громадського порядку. Чинне законодавство як головний засіб реалізації цього конституційного положення пропонує розглядати муніципальні органи охорони громадського порядку. Водночас постає питання про необхідність переходу від наявної централізованої системи охорони громадського порядку, яку забезпечують територіальні органи Національної поліції, до децентралізованої системи, що ґрунтується на правоохоронних формуваннях, підпорядкованих органам місцевого самоврядування [22, с. 56].

Попри те, що досі немає законодавчого закріплення повноважень таких утворень, у деяких містах України, у місті Ірпінь відповідно до рішення Ірпінської міської ради було створено Муніципальну варту, яка забезпечує правопорядок в Ірпінській громаді. Інспектори Муніципальної варти забезпечують дотримання громадської безпеки та порядку під час всіх масових заходів, що проходять на території Ірпінської ОТГ. Муніципальна варта та поліція кожного року забезпечують охорону публічного порядку та безпеки під час важливих свят та щодня на території громади.

Так, комунальне підприємство «Муніципальна варта» Ірпінської міської ради виконує такі завдання: забезпечення дотримання громадського порядку на об'єктах комунальної власності і у місті; забезпечення цілісності об'єктів

комунальної власності (будівель, споруд, територій, транспортних засобів, іншого рухомого і нерухомого майна, матеріальних цінностей тощо); успішна протидія можливим загрозам, провокаціям, проявам тероризму; підтримка нормальної життєдіяльності міста, стабільної роботи його важливих об'єктів; попередження та успішне подолання небезпечних та надзвичайних ситуацій, мінімізація їх наслідків; інформування органів Національної поліції про вчинені або ті, що готуються, злочини, місця концентрації злочинних угруповань; сприяння органам Національної поліції у виявленні і розкритті злочинів, розшуку осіб, які їх вчинили, захисті інтересів держави, підприємств, установ, організацій, громадян від злочинних посягань; підвищення рівня дисципліни учасників дорожнього руху, зменшення дорожньо-транспортних пригод, кількості злочинів, пов'язаних з використанням автотранспорту, підвищення безпеки дорожнього руху; зменшення кількості крадіжок, грабежів, розбійних нападів, хуліганських вчинків тощо; зростання ефективності прийняття оперативних та стратегічних управлінських рішень щодо забезпечення безпеки у місті; здійснення спільно з виконавчими органами Ірпінської міської ради й іншими суб'єктами комунальної власності забезпечення благоустрою населених пунктів; надання невідкладної допомоги особам, які потерпіли від нещасних випадків чи правопорушень; участь у рятуванні людей і майна, підтриманні громадського порядку у разі стихійного лиха та інших надзвичайних обставин; надання допомоги органам внутрішніх справ у забезпеченні громадського порядку і громадської безпеки, запобігання кримінальним і адміністративним правопорушенням.

У сфері охорони громадського порядку комунальне підприємство «Муніципальна варта» Ірпінської міської ради має такі повноваження: спільно з правоохоронними органами брати участь у забезпеченні охорони громадського порядку і вживати спільними зусиллями заходів для припинення адміністративних правопорушень і злочинів; надавати органам місцевого самоврядування, правоохоронним органам і іншим суб'єктам комунальної власності допомогу у боротьбі із злочинами у сфері економіки, податкового

законодавства, а також пияцтвом, наркоманією, порушеннями правил торгівлі та у сфері благоустрою території міст, інших населених пунктів, охорони природи і пам'яток історії та культури; взаємодіяти з органами місцевого самоврядування, правоохоронним органами, суб'єктами комунальної власності, органами громадської самодіяльності у заходах, спрямованих на ведення індивідуально-профілактичної роботи з особами, схильними до вчинення адміністративних правопорушень і злочинів [28].

Отже, у межах проведення реформи публічної влади в Україні шляхом її децентралізації необхідним є прийняття окремого закону, який не лише передбачатиме право органів місцевого самоврядування на створення муніципальної поліції, а й забезпечить реальну здатність виконання відповідними органами місцевої влади передбаченого законодавством про місцеве самоврядування власного (самоврядного) повноваження щодо створення муніципальної поліції на термін повноважень місцевої ради для реалізації однієї з головних функцій місцевого самоврядування – забезпечення законності та правопорядку, охорони прав, свобод та законних інтересів громадян у межах відповідного населеного пункту. При цьому посада керівника муніципальної поліції має бути виборною, як і посада сільського, селищного, міського голови, що збільшить його відповідальність перед територіальною громадою [18, с. 255].

Варто відзначити, що не менш значущим є забезпечення ефективної взаємодії органів поліції з органами місцевого самоврядування, їх спільної діяльності, спрямованої на забезпечення безпеки, правопорядку і реалізації конституційних прав громадян, які проживають у відповідних територіальних громадах. Серед основних напрямів такої взаємодії можна виділити такі: обмін інформацією про стан правопорядку і заходи щодо його забезпечення; спеціальну розробку комплексних цільових програм і проведення окремих заходів; формування в поліції і органах місцевого самоврядування підрозділів, що відповідають питанням їх взаємодії щодо забезпечення правопорядку на визначеній території громади [17, с. 148].

У рамках програми «Безпечне місто Ірпінь» в Ірпені завершили перший етап відновлення (після окупації російськими агресорами) відеокамер спостереження центральними вулицями: Котляревського, Северинівська, Гостомельське шосе, Привокзальна площа (вул. Ленінградська), Центральна, Шевченка, Щорса/Озерна, Соборна, Університетська, Грибоєдова, Садова, Ново-Оскольська, Джерельна та с. Романівка.

Загальна кількість встановлених відеокамер – 64, всі вони підключені до мережі Internet, щоб забезпечити передачу потоку даних до реєстраторів, розташованих у приміщенні Ірпінського РВ ВС НП. Система дозволяє проводити моніторинг, локальний та дистанційний запис, відтворювати інформацію. Термін збереження запису до 14 діб.

В Ірпені з'явилося особливе місце – «Безпечний простір для жінок та дівчат “Вільна”». Тут можна отримати психологічну допомогу, підтягнути мови і фігуру та багато іншого. Засновники – Фонд народонаселення ООН в Україні, Український гуманітарний фонд та громадська організація «Інноваційні соціальні рішення». Цей простір створений для того, аби кожна жінка Ірпеня могла знайти місце для власного розвитку, для затишку, для відновлення своєї енергії, роботи з психологом, пошуку роботи, роботи над своїм репродуктивним чи ментальним здоров'ям – для того, щоб в умовах війни вони мали можливість відновити свою енергію та впевнено йти до нашої Перемоги.

Висновки до другого розділу. Дослідивши особливості публічного адміністрування в сфері адміністративно-політичної діяльності варто відмітити те, що як публічне управління на рівні регіонів так і адміністративно-політична діяльність здійснюється та забезпечує існування та функціонування Української держави як в умовах війни так і в довоєнному періоді. Важливо зазначити, що сфера адміністративно-політичної діяльності спрямована на оборону держави та регіонів, тому провівши сьогодні дослідження діяльності місцевого самоврядування Ірпінської територіальної громади, можна зробити висновок, що місцеве самоврядування діє разом з громадою та намагаються у важкий час підтримати кожного. Також, відзначається висока громадянська

відповідальність, робота на результат та звітування перед суспільством, наприклад через публікацію в засобах масової інформації фото, відео матеріалу в мережі інтернет про свою діяльність та допомогу громаді. З огляду на велику організаційну спроможність громадянського суспільства в воєнний час, слід створити всі можливі умови для розкриття його потенціалу і в поствоєнний період. Також варто звернути увагу на основні напрями оптимізації діяльності органів місцевого самоврядування у сфері забезпечення громадського порядку в воєнних умовах, є необхідним продовжити використання інтегрованої системи відеоспостереження та відеоаналітики для забезпечення безпеки громади.

Розділ 3. ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПОЛІТИЧНОЇ СФЕРИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУСПІЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ

Концепція нового публічного менеджменту передбачає децентралізацію управління за рахунок розширення повноважень і відповідальності органів місцевого самоврядування. Основне завдання уряду полягає в тому, щоб надати місцевим громадам можливість самостійно вирішувати свої проблеми і контролювати якість надаваних публічних послуг. Даний підхід співвідноситься з основними цінностями місцевого самоврядування - автономією (децентралізованим управлінням), демократією (цивільним участю) і ефективністю (близькістю влади до населення). Держава передає функції з надання публічних послуг недержавним (комерційним і суспільним) організаціям, залишаючи за собою функції контролю і вироблення загальної стратегії. Така децентралізація дозволяє забезпечити більшу гнучкість і ефективність управління, а також стимулює конкуренцію між постачальниками послуг, підвищення громадянської і соціальної відповідальності. Недоліком концепції нового публічного менеджменту є акцент на комерціалізацію публічного сектора і недостатнє врахування ролі соціально-політичної участі і взаємодії.

Варто відзначити, що підвищення ефективності публічного адміністрування адміністративно-політичної сфери в Україні та Ірпінській територіальній громаді можливе через:

- децентралізацію функцій державних структура на територіальний рівень;
- організаційний розвиток управління публічними організаціями, з метою підвищення його організаційної та соціальної ефективності;
- створення на державному рівні організацій, які сертифікуватимуть публічні організації щодо впровадження етичного кодексу та адаптації механізми запобігання корупції;

- широкий обмін досвідом публічного адміністрування із країнами ЄС (Польща, Литва, Латвія, Швейцарія, Швеція) через проведення спільних конференцій з публічного адміністрування, залучення фахівців із публічного адміністрування у відставці в якості консультантів та тренерів;

- спрощення регулятивного законодавства в сфері економіки, яке з одного боку зменшить бюрократичне навантаження на підприємців, з іншого боку, усуне точки виникнення корупції, які неминуче прив'язані до різного роду дозволів, сертифікатів, розпоряджень;

- підготовка нового покоління державних службовців з високою кваліфікацією;

- підвищення матеріальної мотивації державних службовців на всіх рівнях, що підвищить цінність посади для особи – публічного адміністратора.

Повномасштабне вторгнення РФ в Україну стало каталізатором згуртування українського громадянського суспільства з новими якостями відкритості, самоорганізації, відповідальності, проактивності, цей процес ще більше сприяє утвердженню в Україні демократичних принципів і цінностей, ефективній протидії ворогу, подоланню наслідків війни, підтримки міжнародних партнерів. Поглиблення синергії публічної влади, бізнесу і громадянського суспільства має стати пріоритетним завданням з наданням всебічної підтримки суб'єктам громадянського суспільства та права брати участь в прийнятті управлінських рішень, задля підвищення рівня життя громадян, і розбудови України в поствоєнний період.

Відзначається висока громадянська відповідальність, робота на результат та звітування перед суспільством, наприклад через публікацію фотозвітів на сторінках у соціальних мережах та відео матеріалу в мережі інтернет.

З огляду на велику організаційну спроможність громадянського суспільства в воєнний час, слід створити всі можливі умови для розкриття його потенціалу і в поствоєнний період:

1. Розширення співпраці та комунікацій публічної влади, бізнесу і громадянського суспільства через перегляд інституційних рамок соціального діалогу на законодавчому рівні.

2. Пошук новітніх інструментів громадських комунікацій: надання лідерам думок, волонтерам, експертам, впливовим журналістам, представникам громадських організацій, науковцям право ініціювати діалог з публічною владою, бізнесом з приводу нагальних суспільних питань регіонального або загальнодержавного значення, та забезпечення всебічної правової та організаційної підтримки дискусії.

3. Підтримка інтернет платформ для постійної взаємодії громадян і органів публічної влади з життєво важливих питань в поствоєнний період, як наприклад чат боти є `Ворог` та `@stop_russian_war_bot` в популярному месенджері Telegram для повідомлення адреси пересування військової техніки та військ окупантів для допомоги штабу Збройних Сил України та Служби Безпеки України відповідно, так званий кібер-фронт. Це можуть бути чат-боти для збору пропозицій, зауважень, збору коштів для реалізації різних проектів для громади.

Варто відзначити, що для оптимізації публічного адміністрування адміністративно-політичної сфери в Ірпінській територіальній громаді необхідно розвивати новий вид громадянського супротиву, який себе зарекомендував як дієве громадсько-військове формування що перше зупинило наступ ворга 24 лютого 2022 року у Ірпінському регіоні - Сили територіальної оборони ЗСУ. В основу побудови територіальної оборони закладається територіально-зональний принцип з урахуванням військово-адміністративного поділу території України. Важливо зазначити, що цивільна складова територіальної оборони включає не тільки державні органи а й органи місцевого самоврядування, які залучаються до територіальної оборони. На жаль, ще не докінця налагодження система співпраці сил територіальної оборони та ЗСУ, тому в подальшому потрібно:

дані формування повинні використовувати за призначенням;

мають створювати умови вишколу та належної військової підготовки з долученням до військових частин ЗСУ;

забезпечення необхідною зброєю.

Зараз фактично підрозділи тероборони виконують завдання на рівні Сил спеціальних операцій з дуже обмеженими засобами та ресурсами, без зв'язку та координації з іншими підрозділами на території, часто з нечітко поставленими завданнями. Треба розвивати ці нові напрями та соціально-політичні ролі цього специфічного громадсько-військового формування в контексті його участі в у воєнному та мирному житті місцевих громад.

Таким чином, еволюція державного управління у публічне адміністрування, до якого включається, у тому числі, вироблення та реалізація політики, здійснення управлінського впливу, неодмінно обумовлює зміни й об'єкта адміністрування. Вироблення та реалізація політики під час здійснення публічного адміністрування як такого виключає необхідність та можливість визначення як політичної жодної окремої із сфер. Аналогічно, не є сприйнятою й «адміністративна» сфера, оскільки із наповненням новим змістом самого публічного адміністрування, визначення «адміністративна сфера» втрачає змістовне навантаження. Водночас, об'єктивно відповідна сфера, а точніше, публічна діяльність – публічне адміністрування здійснюється. Загальною метою публічного адміністрування сфери є підтримання та забезпечення існування та функціонування Української держави.

Важливо відмітити, що ця сфера не є однорідною, так само, як і економічна та соціально-культурна сфери. Так, наприклад, галузі національної безпеки і оборони, закордонних та внутрішніх справ безпосередньо спрямовані на захист держави, забезпечення її безпеки на різних рівнях, в той час як галузі юстиції та публічної служби опосередковано забезпечують досягнення цієї мети, створюючи належну правову базу для здійснення публічного адміністрування, а також здійснюючи публічне адміністрування високопрофесійним корпусом публічних службовців. З огляду на це, а також на ті завдання, які покликані здійснювати всі галузі цієї сфери, вважаємо, що цю

сферу можливо визначити як національно-безпекову сферу публічного адміністрування.

Висновки

Загальновизнано, що публічне адміністрування в сфері адміністративно-політичної діяльності носить яскраво виражений соціально-політичний відтінок, представляючи собою вплив на спільноту з метою її впорядкування і збереження, вдосконалення та розвитку. Дослідивши дане поняття можна зробити наступні висновки:

1. Дослідивши поняття публічне адміністрування можна зробити висновок, що це публічне управління, до якого належить діяльність органів виконавчої влади всіх рівнів, тобто суто державне управління, але з елементами публічного адміністрування. Варто зазначити, що саме елементи публічного адміністрування в системі державного управління, як і суто публічне адміністрування й елементи державного управління в органах місцевого самоврядування, сприяють забезпеченню процесів поєднання інтересів держави та громадянського суспільства, що загалом становить зміст системи публічного управління та адміністрування.

2. Визначено, що адміністративно-політична сфера державного управління має ряд особливих суб'єктів управління, що обумовлено особливістю галузей управління, які складають цю сферу та є на сьогодні однією з найбільш специфічних сфер державного управління, оскільки саме їй є притаманними особливі суб'єкти та об'єкти управління, специфічність форм та методів управлінської діяльності, а також зважаючи на особливість значення ефективності державного управління у вказаній сфері, оскільки саме від нього залежить існування незалежної, демократичної та суверенної України під час війни та в повоєнний період. Отже, управління адміністративно-політичною сферою – це різновид державного управління, котре виражається в здійсненні цілеспрямованого та організуючого впливу, що здійснюється з метою забезпечити взаємодію, погодження та впорядкування загальних дій людей, органів, підрозділів та служб в інтересах ефективного виконання поставлених перед ними завданнями.

3. Дослідивши сучасний стан реформування публічного адміністрування на прикладі міста Ірпінь за умов загострення соціальної та політичної напруженості не можна не помітити, що реалізується таке управління суто в публічних інтересах громади. Варто зазначити, що представники ірпінської громади взяли на себе вирішення частини завдань держави, задіюючи власні сили та ресурси в реалізації адміністративно-політичної діяльності в регіоні. Таким чином, реалізація будь-яких заходів спрямована на забезпечення безпеки кожного громадянина на території, як на території України, так і на території Ірпінської громади, та за її межами, за допомогою гарантування захисту і заступництва громаді. Державне регулювання публічного адміністрування в умовах загострення соціальної напруженості може бути втілено в життя лише за умови проведення комплексної державної політики за допомогою застосування сукупності заходів економічного, політичного, організаційного та іншого характеру, адекватних загрозам життєво важливим інтересам особистості, суспільства і держави.

4. Здійснивши аналіз реформування публічного адміністрування на рівні місцевого самоврядування визначено, що проведення децентралізації в Ірпінській територіальній громаді протягом останніх п'яти років визначається як один із ефективних напрямів державної політики. Дає змогу громаді Ірпіня приймати участь в обговоренні проектів громади, затверджені бюджету, засідань міської ради та інших публічних заходах громади.

5. Здійснивши оцінку забезпечення громадського порядку та суспільної безпеки в Ірпінській територіальній громаді в воєнних умовах дало змогу визначити, що ефективною в забезпеченні правопорядку є діяльність комунального підприємства «Муніципальна варта» Ірпінської міської ради. Також, варто відзначити, Територіальну оборону Ірпіня. Варто звернути увагу, на встановлення відео нагляду у громадських місцях, що також забезпечує безпеку громади.

6. На сьогодні одним з основних завдань підвищення ефективності публічного адміністрування адміністративно-політичної сфери є пошук

компромісу між двома сторонами взаємовідносин регулювання, тому доцільно виділити наступні потенційні напрямки підвищення ефективності функціонування вказаної сфери, а саме:

- залучення людського і суспільного капіталу, який може бути використаний під час функціонування адміністративно-політичної сфери;
- зниження суспільно-політичної напруженості в суспільстві шляхом активізації громадської участі в адміністративно-політичному управлінні, в тому числі в правоохоронній та оборонній діяльності;
- посередництво інститутів громадянського суспільства між цільовими аудиторіями державної політики та державного регулювання в сфері охорони громадського порядку, забезпечення громадської безпеки та протидії злочинності;
- актуальним є пошук нових шляхів залучення та використання громадянської активності в сфері охорони громадського порядку, забезпечення громадської безпеки та протидії злочинності, створення сприятливих умов для підтримки процесу стійкого і поступального розвитку взаємодії поліції з інститутами громадянського суспільства, вдосконалення системи контактів і інформаційного взаємообміну, двостороннього і багатостороннього співпраці між ними.

Вирішення вказаних проблем це перш за все, пріоритетне питання найближчого майбутнього, і від результату управлінської політики держави залежить доля України, громадян та суверенітету держави. Варто зазначити, що в умовах воєнного стану та агресії російської держави, нам потрібна тільки Перемога та цілісність країни. При цьому наша держава повинна підходити до проблеми комплексно, зачіпаючи та з огляду на інтереси як адміністративно-політичної сфери, так і соціально-культурної, і економічної сфер.

Список використаних джерел:

1. Авер'янов В. Реформування українського адміністративного права: ґрунтовний привід для теоретичної дискусії / В. Авер'янов // Право України. – 2003. – № 5. – С. 117–122.
2. Амосов О. Публічне адміністрування в Україні: зв'язок з архетипами та пріоритети розвитку / О. Амосов, Н. Гавкалова // Публічне управління: теорія і практика : зб. наук. праць. – 2014. – № 2 (18). – С. 7–13.
3. Амосов О. Ю. Моделі публічного адміністрування (архетипова парадигма) / О. Ю. Амосов, Н. Л. Гавкалова // Публічне управління: теорія та практика : збірник наукових праць Асоціації докторів наук з державного управління. Х. : Вид-во "ДокНаукДержУпр". Спеціальний випуск. Червень, 2013. С. 6–13.
4. Атаманчук Г.В. Теория государственного управления. М.: Издательство “Омега –Л”, 2010. 301 с.
5. Бакуменко В.Д. Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень. Наукові розвідки з державного та муніципального управління. 2015. № 1. Ст. 8- 26.
6. Балабанова Л.В. Зв'язки з громадськістю: навч. посіб. Донецьк: ДонДУЕТ, 2007. 394 с.
7. Бандурка О. М. Основи управління в органах внутрішніх справ України (теорія, досвід, шляхи удосконалення). - Х., 1996. - С. 11-42.
8. Батанов О.В. Муніципальна влада – самостійний вид публічної влади в Україні: поняття, ознаки, тенденції становлення. Правова держава: щорічник наукових праць Інституту держави і права ім. В.М.Корецького НАН України. Вип. 15. К., 2004. С.109 – 120.
9. Бугайчук К. Функції публічного адміністрування в органах Національної поліції України: поняття та класифікація. Підприємництво господарство і право. 2018. № 5 Ст. 112-117.

- 10.Васильєва Н. В. Застосування проектного менеджменту в системі надання адміністративних послуг. Електронне наукове фахове видання «Державне управління. Удосконалення та розвиток». URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=663>
- 11.Виконавча влада і адміністративне право / За заг. ред.. В.Б.Авер'янова. - К., Видавничий Дім «Ін Юре», 2002. – С.45-46.
- 12.Галушкін Ю.А. Виступу на форумі "Безпечні та спроможні громади майбутнього". Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3408768-galuskin-nazvav-golovne-zavdanna-teroboroni.html>.
- 13.Гончарук Н. Т. Модернізація державної служби та управління людськими ресурсами в Україні. Аспекти публічного управління. 2018. Т. 6, № 1 – 2. С. 42 – 51.
- 14.Грицак Я. "Європа – це проза, а Україна – це поезія" / записав Антон Семиженко // Літературна Україна : газета письменників України. Київ, 2018. 1 лютого (№ 4). С. 7
- 15.Додін Є.В. Правоохоронна функція митних органів. Митна справа. 2009. № 6. С. 76 - 84.
- 16.Енциклопедичний словник з державного управління / [уклад. Ю. Сурмін, В. Бакуменко, А. Михненко та ін.] ; [за ред. Ю. Ковбасюка, В. Трощинського, Ю. Сурміна]. – К. : НАДУ, 2010. – 820 с.
- 17.Завальний М.В. Сутність та завдання взаємодії Національної поліції з органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування щодо забезпечення публічної безпеки та порядку. Науковий вісник публічного та приватного права. Випуск 3, том 1. 2018. С. 146–150.
- 18.Кириченко Ю.М. Адміністративні процедури органів місцевого самоврядування у сфері забезпечення законності, правопорядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян. Порівняльно-аналітичне право. 2019. № 6. С. 253–256.
- 19.Ківалов С. В. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО УКРАЇНИ, 2004

20. Кілієвич О. Англо-український глосарій термінів і понять з аналізу державної політики та економіки / О. Кілієвич. – К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. – 510 с.
21. Колпаков В. Адміністративно-правові відносини: поняття і види / В. Колпаков // Юридичний науковий електронний журнал. – 2013. – № 1. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.lsej.org.ua/1_2013/ukr/Kolpakov.pdf.
22. Костюшко О.П. Правові та суспільно-політичні передумови створення муніципальної (місцевої) поліції в Україні. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2017. № 1 (102). С. 54–64.
23. Кулеба Дмитро. Це сталося не за один день. URL: <https://espreso.tv/tsestalasya-ne-za-odin-den-kuleba-zaklikav-svitovikh-uchenikh-dosliditi-prichinibuchanskoi-rizanini>
24. Лазор О.Д., Лазор О.Я., Юник І.Г. Основи публічного управління та адміністрування : навчально-методичний посібник. Київ : Ліра-К, 2017. 267 с.
25. Малиновський В. Словник термінів і понять з державного управління. К. : Центр сприяння інституційному розвитку державної служби, 2005. – 254 с.
26. Мельник Р.С. Категорія «публічне управління» у новій інтерпретації. Право і суспільство. 2012. № 6. С. 95–98
27. Миронюк Р.В. Публічне адміністрування: конспект лекцій. Дніпропетровськ : Дніпропетровський держ. ун-т вн-х справ, 2016. 81 с
28. Муніципальна варта Ірпінської міської ради : Офіційний сайт комунального підприємства. URL: <https://www.vartairpin.org/>.
29. Нетребенко А. Як допомогти людині у стресовій ситуації Безпека життєдіяльності : всеукраїнський науковопопулярний журнал / Міжнародна академія безпеки життєдіяльності; Вид-во "Основа". – Київ, 2010. – № 7. – С. 38-40. – Бібліогр.: 16 назв
30. Офіційний сайт Ірпінської міської ради. URL: <https://www.imr.gov.ua/>

31. Попов С.М. Наукова парадигма суб'єкт- суб'єктного управління в умовах сучасного континууму //Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: Збірник наукових праць / Гол. ред. В.Г.Воронкова.- Вип.43.- Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2010.- С.166-175.
32. Про введення воєнного стану в Україні. Указ Президента України № 64/2022.URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>
33. Про добровільне об'єднання територіальних громад» Закон України від 05.02.2015 року №157-VIII/. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text>
34. Про доступ до публічної інформації. Закон України №2939-VI URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>
35. Про заходи щодо впровадження концепції адміністративної реформи в Україні : Указ Президента України від 22 червня 1998 року № 810/98 в редакції станом на 3 травня 2006 року.
36. Про муніципальну варту : проект закону України №2890 від 18.05.2015. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55192.
37. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 31. Ст. 241
38. Про затвердження Стратегії розвитку Ірпінської міської територіальної громади на 2022-2032 роки Рішенні №1995-17-VIII від 23.12.2021 року. URL: <https://www.imr.gov.ua/>
39. Про основи національного спротиву. Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-20#Text>
40. Про співробітництво територіальних громад. Закон України № 1508-П від 17.06.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-18#Text>
41. Публічне адміністрування в Україні : навч. посіб. / В. Б. Дзюндзюк, Н. М. Мельтюхова, Н. В. Фоміцька; за заг. ред. В. В. Корженка, Н. М. Мельтюхової. – Х. : Вид-во ХарPI НАДУ "Магістр", 2011. – 306 с.
42. Пухтецька А. «Європейський адміністративний простір» як новела української адміністративно-правової науки: понятійно-термінологічна

- характеристика / А. Пухтецька // Юридична Україна. – 2006. – № 8. – С. 41–45.
4. Білозерська Т. Реформування публічної адміністрації в Україні як крок до європейської інтеграції / Т. Білозерська // Форум права. – 2007. – № 2. – С. 11–19.
- 43.Рибчич І. Публічне адміністрування процесу реалізації особистості у спорті: соціально-філософський аспект / І. Рибчич // Актуальні проблеми державного управління. – 2015. – № 1 (47). – С. 405–412.
- 44.Сурмін Ю. П. Проблеми та напрями змін державного управління в Україні в сучасних умовах. Публічне управління: шляхи розвитку: матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю (Київ, 26 листоп. 2014 р.): у 2 т. / [за наук. ред. Ю. В. Ковбасюка, С. А. Романюка, О. Ю. Оболенського]. Київ: НАДУ, 2014. Т. 1. С. 13
- 45.Указ Президента України «Про введення воєнного стану в Україні», затверджений Законом України від 24.02.2022 р. № 2102-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-20#Text>.
- 46.Global firepower. Comparison of Russia and Ukraine Military Strengths (2022). URL: : <https://www.globalfirepower.com/countries-comparisondetail.php?country1=russia&country2=ukraine>